

Працювати чи розпустити?

Інавгурація Президента, нове виборче законодавство та перевибори у ВР — порядок денний для народних депутатів

» стор. 4

Похресник Мазепи

Україна була вісью життя дипломата Григорія Орлика у Франції

» стор. 8—9

На Захід, на швидкості...

В Україні стрімко зростає попит на поїздки до Європи. Окрім авіапоїздок, свої інфраструктурні проекти розвиває й Укрзалізниця

» стор. 6

Україна молода

Вівторок, 14 травня 2019 року

№ 52 (5509)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 26,205 грн
1 € = 29,729 грн
1 рос. руб. = 0,401 грн

Намету «Все для перемоги» бути?

Харків'яни вийшли на акцію протесту проти знищення символу українського спротиву російській окупації, але міська влада не готова відмовитися від своїх намірів знести легендарний намет

» стор. 2

Харків повстав: часом доводиться захищати фронтовиків у тилу.
Фото з сайта mediaport.ua.

Володимир Чистилін
один з організаторів акції

«З нами вся країна і нарешті єднання патріотичних сил міста. Наступного разу нас буде ще більше».

ГІБРИДНА ВІЙНА

Окупанти ввімкнули «глушилки»

На анексованому півострові Крим російські FM-станції нахабно блокують сигнали українських мовників

Ірина КИРПА

Наразі практично всі мешканці північного Криму, який територіально примикає до материкової частини України, змушені слухати лише пропагандистські радіопрограми країни-агресора.

Згідно з висновками моніторингу «Кримської правозахисної групи» («КПГ»), у 20 населених пунктах на півночі анексованого півострова російські станції свідомо перекривають сигнал семи українських радіостанцій.

Саме так окупанти позбавляють людей можливості дізнатися правду про те, що насправді відбувається у Криму, та промивають їм мозок пропагандою ідей «руського міра».

У повідомленні «Кримської правозахисної групи» йдеться: «Зважаючи на результати моніторингу, можна зробити висновок, що останнім часом окупаційна влада Криму свідомо глушить сигнал українських мовників, у тому числі й шляхом включення російських радіостанцій на одних і тих самих частотах».

Представники «КПГ» перевірили працездатність 13 частот семи українських радіостанцій, які отримали від Нацради з питань телебачення та радіомовлення дозвіл на мовлення у Північному Криму та на територіях підконтрольних Україні селищ Чонгар і Чаплинка, що розташовані поруч з адміністративним кордоном у Херсонській області.

Згідно з висновками експертів, у 17 населених пунктах півострова Крим на частоті радіо Meudan FM звучить лише російське радіо «Супутник в Криму», а на частоті «Крим.Реаліті» сигнал відсутній узагалі в усіх 20 населених пунктах.

Також немає сигналу на частотах «Армії FM» та «Радіо НВ». Водночас «Перець FM» чути лише в одному населеному пункті, при цьому в 18 населених пунктах на цій частоті звучить російське радіо «Море».

«UA Радіо Культура» чути у двох населених пунктах, а в інших сімнадцяти звучить російське радіо «Крим». Замість «UA Радіо Промінь» мешканці Криму чують підконтрольне окупаційній владі радіо «Ватан СЕДАСЕН».

Блокування сигналу цих українських радіостанцій ведеться також на частотах, які вони отримали для мовлення з Чонгара: радіо «Армія FM» на цих частотах чути лише у трьох населених пунктах, а у 17 населених пунктах його блокує сигнал російського радіо «Крим».

Журналістів радіо «Крим.Реаліті» чути лише в чотирьох населених пунктах, а в інших 16 — на цій частоті працює російське радіо «Вести FM». Радіо Meudan FM чути з перешкодами лише в одному населеному пункті, в інших 19 населених пунктах на цій частоті йде сигнал російського радіо «Крим».

«Радіо НВ» на частоті мовлення з Чонгара можна почути у восьми населених пунктах, а в інших дванадцяти — українську мову глушить російське радіо «Море». Замість радіо «Промінь» у всіх 20 населених пунктах на частоті мовлення з Чонгара протизаконно транслюється російське «Вести FM».

Нагадаємо, що 17 лютого 2019 р. Національна рада з питань телебачення та радіомовлення в Україні видала сім ліцензій на радіомовлення з вежі у Чаплинці на кордоні з окупованим Кримом. Крім того, висоту вежі, з якої ведеться мовлення, збільшили з 93 до 133 метрів. ■

НА ФРОНТІ

Замінований город

На Донеччині внаслідок вибуху на присадибній ділянці загинув літній чоловік

Леонід ЯРОШЕНКО

За даними прес-центру Операції Об'єднаних сил станом на ранок 13 травня, впродовж попередньої доби окупаційні російські війська 16 разів порушили режим припинення вогню. Обстріли українських територій вели з гранатометів різних систем, великокаліберних кулеметів, стрілецької зброї. Було зафіксовано також застосування заборонених Мінськими угодами мінометів калібру 120 мм. У зоні відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Схід» найбільше під вогонь противника потрапили Авдіївка та Гнутове. Обстріляні також Кам'янка, Новотроїцьке, Талаківка, Богданівка, Старогнатівка та Гранітне. За інформацією оперативно-тактичного угруповання «Північ» позиції наших захисників були обстріляні тричі: побли-

зу населених пунктів Кримське, Новотошківське, Зайцево. На жаль, унаслідок обстрілів двоє військовослужбовців Об'єднаних сил отримали поранення, один воїн травмований після вибуху ворожої мінометної міни. На обстріли противник отримав адекватну відповідь. За попередньою інформацією, ворог втратив дві бойові одиниці особового складу.

На жаль, війна забрала життя цивільної особи. Трагедія сталася неподалік лінії зіткнення, у селі Віролюбівка Костянтинівського району Донецької області. ДМНС повідомила, що 12 травня на городі біля одного з приватних будинків стався вибух. Загинув 71-річний чоловік. Піротехнічні підрозділи служби зі складу Об'єднаних сил упродовж минулого тижня обстежили 64 гектари території Донеччини та Луганщини, ви-

лучено та знешкоджено 74 вибухонебезпечні предмети. Рятувальники наголошують: у разі виявлення підозрілих предметів слід негайно викликати фахівців. Самостійні дії можуть призвести до трагічних наслідків.

За даними української сторони Спільного центру з контролю й координації питань припинення вогню та стабілізації лінії розмежування сторін, збройні формування Російської Федерації зосереджують десятки одиниць танків, гаубиць і зенітні ракетні комплекси з порушенням ліній відведення та постійних місць зберігання, посилюють лінію оборони. Зокрема, йдеться про виявлені представниками Місії ОБСЄ реактивні системи залпового вогню, переміщення бронетехніки на південь від Тернового та нові вириті траншеї на окупованій території. ВПЛА

Місії виявив 10 травня нові бетонні укриття на південь від Слов'яносербська і нещодавно вдосконалену систему траншей (протяжністю близько 100 м). Також зафіксовано 5 нещодавно виритих траншей у полі на північний схід від Новогригорівки. За словами экс-командувача Операції Об'єднаних сил Сергія Наєва, на території ОРДЛО перебуває 35 тисяч російських військових та їхніх поплічників, ще 40 тисяч зосереджено в окупованому Криму. «В ОРДЛО росіяни обіймають усі керівні військові посади та входять до складу підрозділів так званої точкової дії. Спецпідрозділи, інструктори з Росії. Їх там загалом від 2 тисяч 100 до 2 тисяч 300 осіб, у лавах «армії» перебуває близько 11 тисяч російських громадян, решта особового складу — місцеві мешканці», — зазначив Наєв. ■

СТИМУЛИ

Отримавши премію за знищену техніку противника, бійці 93-ї бригади купили собі безпілотною. Про це в інтерв'ю телеканалу «1+1» розповів экс-командувач Операції Об'єднаних сил Сергій Наєв. За кожну знищену одиницю військової техніки противника бійці отримують матеріальну винагороду. За словами генерала, за підбитий «УАЗ» окупантів бійці отримали премію в 12 тисяч гривень. «На ці гроші безпілотною не купиш, — розповів Наєв, — тому я преміював бригаду додатково 36 тисячами гривень. І буквально вчора мені надсилають фотографію — командир зараз перебуває у відпустці і купив апарат, і на фото стоїть задоволений із безпілотною».

СТОП РЕВАНШ!

Намету «Все для перемоги» бути?

Харків'яни вийшли на акцію протесту проти знищення символу українського спротиву російській окупації, але міська влада не готова відмовитися від своїх намірів знести легендарний намет

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Спроба мера Харкова Геннадія Кернеса знести волонтерський намет на майдані Свободи і повернути проспекту Григоренка ім'я «генерала-м'ясника» Жукова увінчалася гучною акцією протесту. Патріоти міста не лише висловили готовність боронити «символ українського спротиву», а й провели марш центральною вулицею міста, тримаючи 100-метровий прапор держави.

Цей захід став першою реакцією громади прифронтового регіону на демонстраційну невизначеність нової влади щодо питання національної політики. Харків'ян підтримала вся Україна і, як повідомив один із організаторів акції Володимир Чистилін, — «усі силові структури держави». «У понеділок також зустрінемося з народними депутатами України, які приїдуть до Харкова, — повідомив він. — З нами вся країна і нарешті єднання патріотичних сил міста. Наступного разу нас буде ще більше». До речі, віце-спікер Верховної Ради Ірина Геращенко пообіцяла влаштувати в цьому наметі свою громадську приймальню, а її колега по парламенту Ярослав Маркевич зробив це ще в неділю. «Я розраховую, що такий крок вплине на правоохоронні органи, — сказав він. — Тут є цілодобова охорона і є люди з нами на зв'язку. Приймальня зареєстрована офіційно: є вхідний номер запрошення, є подання на ім'я Парубія. На даний момент — це моя єдина приймальня як народного депутата».

Волонтерський намет на центральній площі Харкова виник ще на початку війни. Тут і досі збирають допомогу армії і проводять для усіх бажаючих щось

Не виключено, що протистояння мерії і патріотів-активістів завершиться судовими позовами. Фото з сайту nv.ua.

на зразок політінформації. Його присутність на майдані, де п'ять років тому влаштовували мітинги приїжджі та місцеві адепти «руського міра», нагадувала про те, що розпочата ними війна не завершилась. У ситуації ж, коли після президентських виборів з'явився реальний ризик реваншу промосковських сил, захист намету тепер став символічною акцією українського спротиву новій політиці.

Не виключено, що протистояння мерії і патріотів-активістів завершиться судовими позовами. Принаймні саме таке припущення зробив депутат міськради Михайло Черняк. Хоча важко виключити і більш радикальний сценарій. «Якраз під час розширеного засідання парламентської тимчасової слідчої комісії на майдан приїхали комунальники, — повідомив учора вранці Володимир Чистилін. — Огородили

територію навколо намету. Збираються проводити ремонтні роботи. Кернес пропонує тактику провокацій».

З перейменуванням проспекту Григоренка на честь Жукова теж не все просто, адже на сайті міськвиконкому була розміщена спеціальна петиція, яка набрала необхідні 5 тисяч голосів. Утім із цього приводу вже висловився директор Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович, пригрозивши чиновникам позовом до Генпрокуратури. Він також нагадав положення Кримінального кодексу України, за яким «поширення та публічне використання символіки комуністичного тоталітарного режиму, вчинені особою, яка є представником влади, караються позбавленням волі на строк від 5 до 10 років із конфіскацією майна або без такої». ■

Катерина БАЧИНЬСЬКА

ПАРТНЕРСТВО

Весна. «Штурмить»

Україна бере участь у масштабних міжнародних навчаннях сил оборони

Понад 9 тисяч військовослужбовців із 13 країн світу беруть участь в одних із найбільших військових навчань «Весняний шторм». Цього року серед новачків і Україна. Змагання проходять в Естонії і триватимуть упродовж трьох тижнів. За цей час військовослужбовці на різних рівнях відпрацюватимуть прийоми синхронізації планів бойових дій, співпрацю в управлінні, підвищення готовності до виконання тактичних завдань.

Тренування спрямовані на підвищення рівня підготовки особового складу Першої піхотної бригади. У них візьмуть участь підрозділи сухопутних, військово-повітряних і Військово-Морських сил, особовий склад першої і другої піхотних бригад, тилові структури, особовий склад ополчення Кайтселіт. У маневрах також будуть задіяні війсь-

ковослужбовці дислокованих в Естонії тактичних груп НАТО, військовослужбовці з країн-союзників і партнерів по коаліції, сотні одиниць техніки — бронетранспортери, бойові машини піхоти і танки, літаки і вертольоти. У їх числі винищувачі Eurofighter ВПС Німеччини і Британії, польські штурмовики Су-22, вертольоти ВПС Британії і США Wildcat, Apache і Pavehawk. У навчаннях беруть участь бойові кораблі ВМС Естонії і союзників. За поперед-

німи планами, в цьогорічному «Весняному штормі» задіяні військовослужбовці Бельгії, Британії, Німеччини, Грузії, Канади, Латвії, Литви, Польщі, США, України, Фінляндії, Франції та Естонії.

Нагадаємо, за підсумками першої робочої сесії в рамках зустрічі міністрів закордонних справ країн-членів НАТО було ухвалено низку заходів для України і Грузії щодо посилення безпеки в регіоні Чорного моря. ■

СТОЛИЦЯ

Садок дитячий коло хати

У Києві запровадили нові правила для скорочення черг у заклади дошкільної освіти

Олександра ТВЕРДА

Запис дітей до закладів дошкільної освіти здійснюватиметься в онлайн-режимі через Єдиний веб-портал територіальної громади Києва, повідомили у КМДА.

«Фактично це новий етап у вже існуючій Електронній системі реєстрації в дитсадку у Києві, де реєстрація дитини впливає на місце у черзі до дитячого садка, а саме: означає першість у зарахуванні до садочка. Також на пріоритетність впливає наявність пільг та статус внутрішньопереміщеної особи, що автоматично забезпечують позачергове зарахування до дошкільного закладу», — йдеться у повідомленні КМДА.

Відтепер для того, аби стати в чергу до дитячого садочка, необхідно скористатися особистим кабінетом киянина. Окрім особистого кабінету, система містить карту закладів дошкільної освіти, сторінки цих закладів, можливість модерації заявок (із підтвердженням пільг), заявку користувача та навіть табель відвідування. Повністю автоматизована система дозволяє звести до мінімуму особистий контакт батьків із бюрократичною системою, що суттєво робить процедуру чесною та прозорою.

«Перед нами стоїть завдання — скоротити черги до дитячих садків дітей киян. Це перший крок до того, аби найближчим часом гарантувати, що всі 20 тисяч зареєстрованих у Києві дітей потрапили у дошкільні заклади», — підкреслив заступник голови КМДА Валентин Мондриївський.

Доступ в онлайн-режимі дає можливість батькам самостійно відстежувати черговість та статус своєї заявки. Повідомлення про запрошення до закладу дошкільної освіти надходить на електронну адресу та мобільний телефон. Заявник розглядає його протягом 10 календарних днів. У разі згоди на зарахування впродовж 14 календарних днів необхідно подати до закладу освіти потрібні для зарахування дитини документи. У період розгляду запрошення з одного закладу запрошення з інших не надходять.

«Дошкільна освіта, її доступність та якість, проектує подальший розвиток особистості дитини. Нещодавно Верховна Рада нарешті ухвалила новий Закон «Про освіту». Серед іншого в ньому прописано обов'язковість отримання дошкільного компоненту освіти. Його можна отримати по-різному, однак, звичайно, отримання повноцінної дошкільної освіти у садку дає дитині набагато більше переваг», — розповіла очільниця Міносвіти Лілія Гриневич.

Вона зазначила, що станом на 1 вересня 2017 року черга у дитсадку складала понад 52 тис. місць, при цьому в середньому по країні на 100 місць у дитсадках навчається 113 дітей — тобто заклади перевантажені, що також негативно впливає на якість освіти у них.

У коментарі «УМ» психолог Поліна Алексеєва зазначає, що з самого дитинства в нас формуються такі риси, як адаптація до колективу та вміння співпрацювати, іноді йти на компроміс, а також привчати до розпорядку дня, який заведений у суспільстві, тому необхідно, аби дитина перебувала в оточенні своїх однолітків та вчилася з ними співіснувати. «Для того, аби адаптувати дитину до дитячого садочка, потрібно частіше проводити час у компанії інших дітей, починаючи з самого малечку, відвідувати дитячі майданчики, свята, спостерігати за дитиною, як вона поводить себе з іншими дітьми, як поводить себе в компанії (чи соромиться, чи навпаки — почувається розкуто). Дізнайтеся, можливо, діти ваших знайомих, з якими дружать ваші діти, ходять до того самого дитсадку, в який ви збираєтеся відвести свою дитину. Адже малюку буде легше адаптуватися, якщо серед незнайомих людей буде хтось свій. Порада для батьків: варто підлаштувати розпорядок дня вдома до того, який буде у дитячому садочку, щоб дитина звикала потроху і не отримала стресу від різких перепадів у зміні правил», — додає психолог.

Нагадаємо, в столиці налічується 569 комунальних установ дошкільної освіти та шкільно-дитячих садків. Усього в них є місця для 105 тисяч 834 дітей, із них трохи більше 19 тисяч — для дітей ясельного віку, від одного до трьох років. ■

Тарас ЗДОРОВИЛО

ІНТЕРНЕТ-БИТВИ

Атака на мізки

Хакери зламали сторінку начальника Генштабу Збройних сил України у «Фейсбуці» і розмістили повідомлення провокаційного характеру

Гібридна війна триває на всіх фронтах, цього разу наші вороги добралися вже й до керівництва Генштабу. Про це йдеться у повідомленні, яке з'явилося у соцмережі на сторінці начальника Генерального штабу Збройних сил України Віктора Муженка вранці 12 травня: «Вкотре моя сторінка була зламана і поширена публікація провокаційного політичного змісту. Нагадую всім, військові не втручаються в політичні процеси в країні».

Також генерал армії України, який із липня 2014 року є Головнокомандувачем Збройних сил Ук-

раїни та членом РНБО, додав у своєму повідомленні, що «гібридна війна триває, і ми традиційно даватимемо гідну відсіч ворогу».

У короткому коментарі спеціально для «УМ» політолог Володимир Фесенко наголосив, що тре-

ба негайно посилювати кібербезпеку інформсторінок у військовому відомстві України, тим паче що подібні речі вже траплялися неодноразово й траплятимуться надалі в разі бездіяльності та невжиття контрзаходів: «Виходить,

що це сигнал небезпеки й свідчення того, що не все гаразд у Міністерстві оборони із захистом від впливу ззовні на їх інтернетресурси».

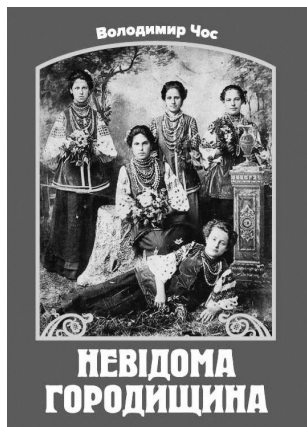
Варто нагадати, що рік тому хакери зламали сторінку штабу АТО у «Фейсбуці» й розмістили на ній рекламу вступу до лав незаконних збройних формувань. Тоді прес-центр штабу АТО поінформував про припинення своєї діяльності з 30 квітня 2018 року, бо замість Антитерористичної операції на Донбасі розпочалася операція Об'єднаних сил. Також у прес-центрі штабу АТО уточнили, що то було тимчасове призупинення роботи у зв'язку з реорганізаційними заходами. ■

НОВОДРУК

Гуляючи «террою інкогнітою»

Журналіст розповів про бунтівних селян і мамонтів, місцеву Швейцарію та козацькі хрести

Людмила НІКІТЕНКО
Черкаська область

зацькі хрести села Петрики та ще багато пізнавального з історії цього краю.

«У роботі над книгою використовував літописи, стародавні книги, архівні матеріали, спогади старожилів, які особисто збирав багато років. У книзі надруковано унікальні фотознімки й топографічні карти нашої місцевості», — наголошує пан Володимир.

Він щиро дякує за допомогу у виданні книги засновнику громадської організації «Розвиток територіальних громад» Ірині Ванниковій та директору ТОВ «НВФ «Урожай» Олександрі Воскобойніку і благодійному фонду «Урожай — громаді».

Презентація книги.

«Ми радо підтримали ідею видання нової книги. Переконали, що «Невідома Городищина» стане цікавою дорослим і дітям, її вивчатимуть у школах, вона даруватиме мудрість, навчатиме патріотизму», — наголошує Олександр Воскобойнік.

До слова, Володимир Чос — лауреат премій імені Семена Гулака-Артемовського, імені Павла Чубинського, імені Михайла Максимовича, за заслуги з відродження української духовності

нагороджений орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого, орденами «Козацька звитяга» та «Покрови Пресвятої Богородиці», Почесним знаком Національної спілки журналістів України та Почесною відзнакою Черкаської облдержадміністрації «Холодний Яр», відзнакою Президента України — ювілейною медаллю «25 років незалежності України», він — почесний громадянин міста Городище. ■

■ ОБВА!

Синдром реформ

Володимир Зеленський хоче боротися з корупцією через смартфони

Соломія БОНДАРЕНКО

Майже щодня новообраний Президент Володимир Зеленський зустрічається з міжнародними партнерами. Минулого тижня він, зокрема, мав зустріч із міністром закордонних справ Канади Христиною Фріланд. Під час розмови ключовими питаннями були боротьба з корупцією та Мінський формат урегулювання конфлікту на Донбасі. Як інформує прес-служба новообраного Президента, Зеленський наголосив, що хоче не говорити про боротьбу з корупцією, а досягти перемоги над нею. У планах команди Зеленського зробити так, щоб громадяни якомога менше контактували з чиновниками: «Наша мета — це держава у смартфоні», — пояснив новообраний Президент. Таким чином у команді Зеленського хочуть унеможливити корупційну складову надання послуг у державних установах. Контактувати з чиновниками, а також отримувати послуги громадяни зможуть через смартфони.

У свою чергу, програміст і кандидат технічних наук Іван Мусієнко в коментарі «УМ» зазначив, що зробити це найближчим часом не вдасться, адже в Україні лише 58% населення користуються інтернетом, а мобільний інтернет має ще менша кількість людей: «За даними міжнародного агентства We are social, що спеціалізується на дослідженнях у сфері медіа, в нас у країні лише 42% населення користуються мобільним інтернетом. Тому я досить скептичний щодо таких «реформ», адже половина населення зможе користуватися послугами через смартфони, а що робити людям похилого віку, які не мають телефонів, інтернету? Як вони будуть отримувати послуги? Питання відкрите і на найближчі кілька років воно не зміниться. Адже, щоб люди масово купували телефони, необхідно, щоб у країні була висока купівельна спроможність. Ба більше, людей літнього віку потрібно навчати користуватися державними послугами через смартфони, самі вони не адаптуються. Хто цим займатиметься — так само відкрите питання», — зазначив спеціаліст у розмові з «УМ».

У свою чергу, міністр закордонних справ Канади Христина Фріланд під час зустрічі із Зеленським зазначила, що Канада підтримуватиме Україну у впровадженні подальших реформ, і назвала Зеленського сучасним політиком. «Ми бачимо багато спільного між вами та нашим прем'єр-міністром Трюдо. За чотири тижні до виборів ніхто не вірив, що ми виграємо», — сказала міністр закордонних справ Канади. Фріланд зауважила, що сучасним політикам дуже важливо слухати своїх громадян. Міністр також запевнила, що Зеленський може розраховувати на підтримку Канади на міжнародній арені. «Дуже важливо, що за вас проголосувала вся Україна. Демократична Україна, де є успішна економіка, — це приклад для всіх країн пострадянського регіону, зокрема для росіяни», — зазначила Фріланд. Як пише прес-служба Зеленського, сторони також обговорили пошук мирного врегулювання конфлікту на сході України. «У нас є шанс для припинення вогню та повернення Донбасу», — сказав новообраний Президент.

Як повідомляється, під час зустрічі також ішлося про потужне представництво України на конференції з питань підтримки реформ в Україні, яка відбудеться в Торонто у липні 2019 року. ■

■ ПАРЛАМЕНТ

Працювати чи розпускати?

Інавгурація Президента, нове виборче законодавство та перевибори у ВР — порядок денний для народних депутатів

Катерина БАЧИНЬСКА

Працювати далі чи скласти мандати? Уже сьогодні парламентарії мають вирішити — коли ж відбудеться інавгурація новообраного Президента. Від дати церемонії залежатиме кількість іноземних гостей і подальша доля Верховної Ради. У парламенті зареєстровано чотири постанови щодо дати проведення інавгурації. Народні депутати Віктор Балога, Сергій Міщенко та Сергій Каплін наполягають на даті 19 травня. Цю ж дату запропонував і новообраний Президент Володимир Зеленський. Радник Зеленського Олександр Данилюк цього тижня заявив: дата і справді не визначена. Адже невідомо, чи буде достатня кількість голосів у парламенті за 19 травня: «Ми чекаємо на рішення парламенту 14 травня. Вона може бути або 19 травня, або ж затягнутися на початок червня, чого б ми насправді не хотіли. Усе залежить від рішення депутатів», — зазначив радник Зеленського.

Окрім долі депутатів, від дати інавгурації залежить і приїзд міжнародних партнерів до України. Спецпредставник держдепартаменту США з питань України Курт Волкер заявив: від Штатів до України приїде делегация найвищого рівня. У команді Зеленського також зазначили — незважаючи на те, що дати і досі немає, неформально вони вже почали запрошувати гостей на церемонію. «Ми б хотіли бачити на інавгурації лідерів наших країн-партнерів, із багатьма у нас уже є попередні домовленості й запрошення», — додав Данилюк.

Проте не лише церемонія та запрошення міжнародних партнерів може спинити депутатів у виборі дня інавгурації. Парламентське голосування якнайчіткіше покаже, хто вже готовий «перебігти» до Зе-команди. Джерело видання «Лівий берег» заявило про те, що вже третина депутатів із БПП готова працювати з новою владою. Проте якщо навколо БПП ходять лише чутки, то в «Самопоміч» депутати офіційно полишають партію. Минулого тижня мер Львова і лідер «Самопоміч» Андрій Садовий заявив, що народні депутати Вікторія Войцицька, Олександр Данченко, Іван Мірошніченко, Олена Сотник та Олександр Опанасенко офіційно виходять із партії: «Колеги висловили бажання надалі перейти в статус позапартійних депутатів. При цьому до кінця каденції коле-

Депутати так і не визначились щодо дати проведення інавгурації.
Фото з сайту 5.ua.

ги залишаються у фракції Об'єднання «Самопоміч», — повідомив лідер «Самопоміч».

У свою чергу на своїй сторінці у «Фейсбукі» таке рішення пані Войцицька пояснила неузгодженістю подальших дій із керівництвом партії і різним баченням майбутнього України: «Більшість депутатів — членів фракції «Самопоміч» — упродовж року провели більше десяти зустрічей із керівництвом партії, у тому числі й за участю лідера, на яких порушували проблемні питання. На даному етапі наше бачення шляху для захисту майбутнього українців відрізняється від позиції партії, тому наші політичні шляхи розходяться», — написала пані Войцицька. Чи будуть вихідці створювати свою політичну силу чи приєднаються до іншої політичної партії — поки невідомо.

Схожа ситуація і в партії «Народний фронт». За інформацією видання «Лівий берег», група депутатів, орієнтована на спікера Андрія Парубія, буде узгоджувати свою позицію з фракцією БПП. А ось умовне «крило» Арсена Авакова відкрито підтримує команду нового Президента. Групи Арсенія Яценюка та Олександра Турчинова поки не визначилися, з ким будуть іти далі — зазначає видання.

Політичний експерт Ярослав Сидоренко у коментарі «УМ» такі дії пояснює невпевненістю у політичному майбутньому деяких політиків: «Вони відчувають, що з цієї політичною силою їм навряд чи вдасться пройти до нового парламенту, тому зараз досить швидко шукають собі новий «притулок» на наступні п'ять років.

Прогнозую, що в каденції цієї Верховної Ради буде найбільша кількість перебіжчиків. Адже майбутні більшості партій цього парламенту дуже примарне», — прокоментував експерт.

За яку ж дату інавгурації голосуватимуть депутати сьогодні? Поки остаточних відповідей у фракцій на вчорашній вечір не було. Проте під час Погоджувальної ради представник Президента у Верховній Раді від БПП Ірина Луценко заявила, що партія голосуватиме за будь-яку постанову. «Ми будемо голосувати за будь-яку дату. Чинний Президент Порошенко готовий у визначений законодавством час передати свої повноваження новообраному Президенту Зеленському. Коли відбудеться ця передача влади, лежить у площині повноважень Верховної Ради. Як тільки рішення буде прийнято, Президент Порошенко готовий передати всі повноваження і всю інформацію», — заявила нардеп. Вона також пояснила, що у фракції БПП готові до розпуску Верховної Ради. «Фракція БПП готова до виборів як чергових, так і позачергових, як і кожна фракція, яка братиме участь у цих парламентських перегонах», — дала Луценко.

Готові голосувати за 19 травня депутати «Самопоміч», «Опозиційного блоку» та фракції «Відродження». Політичний експерт Ярослав Сидоренко запевняє, що результати голосування за дату інавгурації — це показник того, які політсили готові до ймовірних дострокових виборів. Утім можливість їх проведення залежить не тільки від дати інавгурації. У команді но-

вообраного Президента все ще не визначились із тим, розпускати чи ні. У своєму телеграм-каналі народний депутат Сергій Лещенко показав фото документа — проекту указу Зеленського про можливий розпуск Верховної Ради. Там також зазначається, що частина команди новообраного Президента виступає за негайний розпуск Ради після інавгурації, інша — проти, щоб устигнути повноцінно підготувати партію «Слуга народу».

Утім під час зустрічі з новообраним Президентом Європейський комісар із питань європейської політики сусідства Йоганнес Ган закликав Зеленського не допускати парламентської кризи в країні: «Україна стикається з багатьма викликами і загрозами, тож усі українські органи влади — Президент, уряд і Верховна Рада — повинні діяти максимально відповідально», — зазначив у своєму «Твіттері» дипломат.

Відкритим залишається і питання, як саме пройдуть ці вибори, а точніше — за яким законом. На тижні народний депутат Борислав Береза заявив, що в кулуарах зараз обговорюють новий закон про вибори. З основних змін — це зменшення прохідного бар'єра до трьох відсотків, скасування «мажоритарки» і відкриті виборчі списки політичних партій. Чи судилось цьому проекту стати реальністю? Залежить, зокрема, і від того, як довго ця Верховна Рада пропрацює. Якщо парламент таки піде на перевибори — очевидно, для ухвалення нового закону не вистачить часу і бажання, якщо ні — для реформи виборчого законодавства часу буде більш ніж достатньо. ■

■ ІХНІЙ ВИБІР

Даля йде. Хто далі?

Президент Литви Грібаускайте залишає свій пост із високим рейтингом

Ігор ВІТОВИЧ

Минулої неділі в Литві відбувся перший тур президентських виборів. Претендентів на посаду глави країни було дев'ятеро, але соціологічні опитування свідчили, що реальних претендентів на перемогу було троє і всі вони мали приблизно рівні шанси.

У підсумку, в другому турі виборів, які відбудуться 26 травня одночасно з виборами до Європарламенту, зійдуться депутат Сейму Литви, колишній міністр фінансів і кандидат від литовських консерваторів Інґріда Шимоніте та незалежний кандидат, відомий литовський економіст, колишній радник президента банку SEB bankas Гітанас Науседа. Прем'єр-міністр Скверняліс виявився «третім зайвим», уже визнав поразку й оголосив, що 12 липня залишить свій пост.

Як повідомила глава Головної виборчої комісії Лаура Матіюшайтіте вранці понеділка, 13 травня, розрив між двома переможцями першого туру становить лише кілька сотих відсотка. За оприлюдненими нею результатами, экс-міністр здо-

була 31,3% відсотка голосів, а за колишнього радника президента литовського SEB банку проголосували 30,95 відсотка виборців. Прем'єр-міністра Саулюса Скверняліса, висунутого правлячими «аграріями», підтримали лише 19,72% учасників голосування. Явка в першому турі виборів становила 56,85% відсотка.

Одночасно з президентськими виборами в Литві проведено два референдуми — про подвійне громадянство з країнами ЄС і скорочення числа парламентаріїв зі 141-го до 121-го. Для визнання референдумів такими, що відбулися, у кожному з них мали взяти участь не менше 50% зареєстрованих виборців. Цього не сталося: наприклад, у референдумі про скорочення депутатського корпусу взяли участь 47% виборців. Відтак референдуми визнані такими, що не відбулися, хоча більшість тих, хто взяв участь у волевиявленні, підтримали запропоновані зміни до Конституції.

Президент Литви обирається на п'ять років і не може перебувати на посту понад два терміни поспіль. Із травня 2009 року президент-

Гітанас Наседа й Інґріда Шимоніте: переможе він чи вона?

кою Литви була Даля Грібаускайте. Впродовж двох термінів свого президентства, тобто останні 10 років, Грібаускайте користувалася незмінно великою підтримкою і залишає свій пост із дуже високим рейтингом. Варто зазначити, що Даля Грібаускайте була головним адвокатом України на міжнародній арені, великим критиком агресивних дій Москви, за що незмінно піддавалася атакам із боку Кремля.

Президент у Литві має відносно мало повноважень, ця країна — парламентська республіка. Головні функції голови держави — визначення зовнішньої політики і представництво країни в зовнішніх зносинах, у першу чергу на самітах Європейського Союзу. Також президент має певні повноваження у призначенні міністрів, суддів, головнокомандувача збройних сил чи голови центрального банку — найчастіше за умови схвалення парламентом чи прем'єр-міністром.

Балтійська інформагентція «Делфі» повідомляє, з посиланням на литовських політологів, що перед другим туром виборів країні стартували позиції та шанси на перемогу має Гітанас Науседа, який займає більш ліві позиції. З іншого боку, на думку експертів, кандидат консерваторів Інґріда Шимоніте при вмілій організації кампанії перед другим туром може розраховувати на підтримку виборців, які в першому турі голосували за інших кандидатів із консервативного табору. Соціологічні дослідження показують, що в Науседа більш широка електоральна база, а Шимоніте підтримують мешканці великих міст та емігранти, тобто ті сотні тисяч литовців, які виїхали на заробітки до Великої Британії та інших країн ЄС. У першому турі Шимоніте перемогла по закордонному виборчому округу з підтримкою 52%. Тобто остаточний результат другого туру залишається інтригою. ■

■ НЕ ДОЇХАВ

Через її вороги...

Адвокат Трампа Рудольф Джуліані скасував візит в Україну

Інна СТЕПАНЧУК

Широко анонсований візит до Києва юриста американського президента Дональда Трампа не відбудеться: Рудольф Джуліані несподівано скасував свою поїздку. Нагадаємо, в п'ятницю, 10 травня, The New York Times поширила інформацію, що пан Джуліані планував їхати в Україну, щоб умовити нового президента країни Володимира Зеленського не припинити розслідування справ, у яких зацікавлений Дональд Трамп.

За словами самого Джуліані, серед питань, «у яких зацікавлений Трамп», передусім ті, що стосуються розслідування спеціального прокурора Роберта Мюллера про втручання Росії в американські вибори 2016 року та щодо причетності сина колишнього віце-президента Джо Байдена Хантера до газової компанії, що належить українському олігарху (йдеться про компанію Burisma Миколи Злочевського). «Я попрошу їх провести розслідування, яке вони вже і так проводять і на припиненні якого наполягають деякі люди. І я збираюся пояснити їм причини, через які вони не повинні його зупинити, тому що ця інформація буде дуже корисна для мого клієнта і може виявитися корисною для мого уряду», — цитує адвоката NYT. Крім того, за словами Джуліані, він збирається розповісти Зеленському, що знає про людей із його оточення.

Проте вже наступного дня Джуліані заявив в інтерв'ю американському телеканалу Fox News, що до Києва не поїде. Адвокат вважає, що в Україні він міг би опинився в «середовищі людей, які є ворогами президента, а в деяких випадках і ворогами Сполучених Штатів». «Я не поїду, тому що вважаю, що я опинився в середовищі людей, які є ворогами президента, а в деяких випадках і ворогами Сполучених Штатів, і в одному випадку вже засудженої особи, яку було залучено до допомоги демократів на виборах 2016 року. Я назву його ім'я. Це людина на прізвище Лещенко. Він оприлюднив «чорну книгу» («чорну бухгалтерію» Партії регіонів. — Ред.), — сказав Джуліані каналу Fox.

У відповідь на це Сергій Лещенко заявив, що Джуліані був дезінформований Генпрокурором України Юрієм Луценком. «Луценко систематично дезінформує Джуліані з метою збереження своєї посади Генпрокурора. Наприклад, Луценко бреше в своїх твердженнях, що «чорна бухгалтерія» Партії регіонів є фальшивкою. Навпаки, експертиза і допити фігурантів цього документа підтвердили його правдивість», — пише Лещенко у блозі на «Українській правді».

Водночас The New York Times зазначає, що візит Джуліані було скасовано після різних звинувачень демократів у тому, що нібито адвокат шукає зовнішньої підтримки перед виборами президента США 2020 року. Адже Джо Байден заявив про свій намір балотуватися на майбутніх виборах президента США і саме його Трамп вважає своїм найбільшим суперником. Тому, подекуди, у Білому домі зацікавлені в тому, щоб «нарити» компромат на Байдена. І тут історія з сином экс-віце-президента могла б прислужитися, вважає очільник розвідувального комітету Палати представників Конгресу США Адам Шифф. Як пише Цензор.НЕТ, за не підтвердженнями даними, Байден добивався відставки Генпрокурора України Віктора Шокина, щоб закрити справу проти компанії Burisma, де в раді директорів із 2015 року працює Хантер Байден. «В (Україні. — Ред.) була проблема з корупцією. Це те, що Джо Байден намагався вирішити. Тому нападки на його сина — просто метод переслідування когось, кого президент вважає своїм найгіршим суперником», — зауважив Шифф.

Сам Джуліані зазначає, що його візит в Україну не був пов'язаний із виборами 2020 року, і звинуватив демократів, від яких балотуватиметься Байден, у спробі спотворити мету поїздки. ■

Олег БОРОВСЬКИЙ

Пізно ввечері в п'ятницю, 10 травня, Національні збори Франції після 13 годин запеклих дебатів більшістю голосів схвалили текст законопроекту про реставрацію паризького собору Нотр-Дам, повідомляє Міжнародне французьке радіо. Далі законопроект скерують для розгляду до Сенату, який розгляне це питання 27 травня. «Ніколи ще операція з відновлення історичної пам'ятки не вимагала такого законодавчого узгодження, ми зіштовхнулись із безпрецедентною ситуацією», — заявив міністр культури Франції Франк Рієстер на відкритті дебатів.

Основні положення закону стосуються збору коштів, умов контролю за їх витратою, податкових відрахувань для добровольців та створення державної установи, яка займатиметься винятково реставрацією собору.

Законопроект ратифікує умови збору коштів, який розпочався 16 квітня і проходить під контролем президента країни. Він також передбачає, що вся сума пожертвувань, отриманих від фізичних та юридичних осіб із Франції та закордоном, а також кошти, виділені Державним казначейством країни, Центром охорони національних пам'яток та трьома уповноваженими фондами (Fondation de France, Fondation du Patrimoine та Fondation Notre-Dame) будуть передані державі чи державній установі, відповідальній за збереження і реставрацію собору. Приватні особи, які здійснили пожертвування в період із 16 квітня по 31 грудня 2019 року, зможуть отримати знижку з податку на прибуток у розмірі 75% (проти звичайних 66%) від пожертвованої суми, але при цьому пільга не повинна перевищувати одну тисячу євро.

З огляду на масштаб реставраційних робіт, на додаток до звичайної системи контролю буде створено спеціальний комітет, до складу якого ввійдуть Перший голова Рахункової палати, а також голови відповідних комітетів із фінансів і культури Національних зборів і Сенату.

■ ПАМ'ЯТКИ

Відреставрують швидко, але «без поспіху»

Схвалено законопроект про відновлення собору Нотр-Дам

Відновити собор мають упродовж п'яти років.

Створений комітет здійснюватиме контроль за належним використанням зібраних коштів.

Упродовж шести місяців після публікації закону держава має право прийняти рішення про створення державної установи для «забезпечення організації, координації та проведення відповідних досліджень і операцій» із консервації та реставрації собору. В рамках цієї установи планується також створення наукового комітету, склад якого буде визначено відповідним указом.

Текст законопроекту передбачає відхилення від правил вікового обмеження для держслужбовців. Ця норма потрібна для того, щоб 70-річний Жан-Луї Жоржелен, колишній начальник генштабу

збройних сил Франції, зміг очолити новостворену державну установу.

Прийнятий нижньою палатою парламенту законопроект задовольняє не всіх. 51% французів вважають, що перед тим, як розпочати реставрацію собору, влада мала б також спитати думку звичайних громадян. Міністр культури Франції Франк Рієстер у рамках цієї полеміки заявив, що владу критикують за бажання відреставрувати собор «занадто швидко». І зазначив, що роботи не будуть «виконуватися поспіхом». При цьому міністр наголосив, що висловлене раніше побажання президента Еммануеля Макрона про завершення реставрації за п'ять років — мусить бути виконане. ■

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

■ ІНФРАСТРУКТУРА

На Захід, на швидкості...

В Україні стрімко зростає попит на поїздки до Європи. Окрім авіапоїздок, свої проекти розвиває й Укрзалізниця

До Росії широкою чи до Європи — вузькою?

Транспортно-політичне питання номер один — прямі пасажирські потяги з України до Російської Федерації. На відміну від прямого авіасполучення, яке заборонили ще 2014 року, залізничні локомотиви продовжують зв'язувати українські та російські міста. Плани із заборони цих маршрутів подекуди виринають, але повністю скасовувати їх Укрзалізниця наразі не планує. Втім припускає, що це може статися вже близьким часом, адже попит на цей напрямок постійно знижується. А тому «заборона» пасажирських потягів до Росії стане суто ринковим чинником.

«Торік ми мали першу за історію України ситуацію, коли кількість поїздок залізничним транспортом до країн ЄС була більшою, ніж у бік РФ. Тому скорочення кількості потягів до РФ було абсолютно об'єктивним. Возити повітря немає сенсу», — сказав міністр інфраструктури Володимир Омелян. Сам очільник транспортного відомства, за його словами, не вірить, що може з'явитися відповідне політичне рішення, але декларує тенденцію зменшення попиту.

Як зазначив Омелян, один із популярних напрямків — «Київ—Москва» — вже не користується таким попитом, як це було раніше, — і заповненість вагонів постійно зменшується. Якщо прибутковість маршруту для залізничного відомства є недостатньою, маршрут скасовують. Таким чином, припинили курсувати прямі потяги чи прицепні вагони до Москви з Івано-Франківська, Чернівців, Кременчука та Чернігова.

Натомість попит, який нині має потяг «Інтерсіті» «Київ—Пшемисль», перше польське місто на кордоні з Україною, змушує «Укрзалізницю» активізувати свою роботу в цьому, західному, напрямку. Як відомо, вже курсує потяг «Мукачеве—Будапешт», який рухається так званою евроколєю — залізницею завширшки 1435 мм. Цей стандарт застосовується в Європі, але на території України ще залишилися залишки таких залізничних шляхів, у тому числі на території Закарпаття. Так само, як на території Польщі залишається колія з «радянською» шириною 1524 мм, якою, зокрема, і курсує мегапопулярний «Інтерсіті» з Києва.

Нещодавно стало відомо про нові плани нашого залізничного відомства із відкриття нових маршрутів до Європи. Зокрема, рейсу «Мукачеве—Кошице». Але чи не найглобальніший проект, який сьогодні перебуває на стадії обговорення, — будівництво нової європейської за розміром залізничної гілки Львів—Київ—Одеса з подальшим розвитком у бік Харкова та Дніпра.

«Цього року ми розпочинаємо розробку ТЕО спільно з Євросоюзом. Цей проект буде орієнтований на вартість близько 10 млрд грн. Але потрібно розуміти, що альтернативи в нас немає», — вважає міністр Володимир Омелян. До наявних десяти мільярдів, на його думку, треба дода-

Отримавши безвіз, українці з такою швидкістю ринули в Європу, що наявна інфраструктура вже перестала справлятися із таким попитом.

Фото з сайту newsone.ua.

ти й інші витрати, зокрема інфраструктурні. Адже, за словами Омеляна, наявна залізнична інфраструктура не дозволяє досягати пікових швидкостей навіть для тих поїздів, які нині є в Укрзалізниці.

«Тому нам потрібно спочатку відремонтувати колії. Або їх доведеться перебудувати, щоб кривизна відповідала швидкісним параметрам. І лише тоді ми зможемо говорити про те, щоб істотно та якісно змінити рухомий склад», — прокоментував міністр перспективи впровадження швидкісного руху за новими та планованими маршрутами, додавши, що станом на сьогоднішній день Укрзалізниця не володіє достатньою кількістю фінансів для закупівлі нових швидкісних пасажирських поїздів. А тому, на його думку, купівля нових поїздів серійно має бути окремою державною програмою, адже залізничне відомство не витримає таких фінансових зобов'язань.

Довга дорога до Пекіна

Утім існує сфера, у якій Мінінфраструктури планує підставити своє фінансове плече вітчизняним перевізникам, які зазнають збитків через російський фактор. Йдеться про рейси з України у східному напрямку, які через позицію офіційної Москви змушені облітати територію Російської Федерації. Міністерство інфраструктури, за словами свого очільника, шукає недискримінаційний механізм держпідтримки українських авіакомпаній, які змушені облітати територію Росії при здійсненні рейсів на східних напрямках.

Йдеться, нагадаємо, насамперед про національного перевізника компанію «МАУ», яка належить до орбіти скандального олігарха Ігоря Коломойського. Жест Омеляна у бік Коломойського також можна розглядати у політичній площині, адже популярність швейцарсько-ізраїльського бізнесмена у нашій державі стала стрімко зростати після перемоги на президентських виборах Володимира Зеленського, якого вважають ставлеником олігарха.

Особливого забарвлення цей фактор отримує з урахуванням традиційної позиції міністра Володимира Омеляна, який впродовж останніх років активно лобював у нашій державі інтереси іноземних лоукост-перевізників, насамперед «Візеяра» та «Райянейра». І, як звинувачували його прихильники традиційних вітчизняних авіакомпаній, — робив він це на шкоду інтересам «МАУ». Тож сьогоднішня ініціатива міністра Омеляна цілком може бути його реверансом у бік Ігоря Коломойського, — з урахуванням найближчих парламентських виборів та формування нового складу Кабінету Міністрів. Де крісло очільника Мінінфраструктури може стати цінним призом для Володимира Омеляна.

Тим паче, що навіть сам міністр не знає, яким би мав бути механізм впровадження такого рішення, щоби воно не було прийнятним конкурентами «МАУ» як протекціонізм із боку держави. Який вони легко можуть оскаржити через судові інстанції. «Тут проблема... і в міжнародній позиції. Якщо це рішення і цей механізм буде введений, він повинен бути недискримінаційним... Ми працюємо в системі європейської авіаційної індустрії, тому повинні дотримуватися їх правил. Якщо вдасться розробити такий механізм з урахуванням і внутрішнього, і зовнішнього чинників, міністерство буде готове його підтримати», — наголосив Омелян.

При цьому проблема і справді виглядає серйозною. І позиція того ж «МАУ» є суттєво гіршою за позиції іноземних авіакомпаній, що не підпадають під російські санкції, українські компанії змушені витратити значно більше часу та пального. Як порухав гендиректор аеропорту «Бориспіль» Павло Рябікін, лише на маршруті Київ—Пекін—Київ літак, котрий облітає територію Росії, витрачає в середньому на чотири години більше, ніж аналогічний літак, який не має обмежень з об'льоту. Як наслідок — фінансові втрати лише на одному рейсі до 120 тис. доларів. Інозем-

ні компанії можуть з Європи долетіти до Піднебесної суттєво дешевше.

Україна замість Польщі, Чехії, Румунії?..

Тим часом усе більшої достовірності набуває інформація про ймовірне відновлення роботи української дочірньої компанії угорсько-польського авіадискаунтера «Візейр». Компанія «Візейр-Україна», як ми пам'ятаємо, працювала на нашому ринку із 2008-го до 2015 року і здійснювала цілу низку рейсів, зокрема до Грузії, Італії, Іспанії, на які сьогодні материнська компанія не має відповідних дозволів авіаційної влади країн призначення. Український «Візейр» також здійснював і внутрішньоукраїнські польоти, хоча постійно зменшував їх географію та поступово скасовував їх. «Візи» літали із Києва до Сімферополя, Одеси, Львова, планували також здійснювати польоти до Дніпра, Запоріжжя, а також відкривати регіональні рейси на кшталт Львів—Дніпро.

Збутися цим планам не вийшло, але в материнській компанії натякають, що вони можуть повернутися до своєї первісної ідеї. Перший натяк про можливе відновлення «добре забутої компанії» прозвучав з уст топ-менеджменту «Візеяра» ще восени минулого року. Але сказаним справа не вичерпується. «Візи» повідомили, що розглядають можливість відновити роботу української «дочки» в 2019 році, а також планують до 2025 року інвестувати 2,5 млрд. доларів для збільшення українського авіапарку до 20 нових літаків «Ейрбас А320» і «Ейрбас А321».

«Вони проводять планам... З нашого боку сприяння є, але це тільки їхнє рішення, як і імплементація. Думаю, вони відкриють українську «дочку» цього року, як і обіцяли», — підтвердив український міністр інфраструктури Володимир Омелян. Він, утім, не вбачає підстав для «українобуму» із числа нових авіакомпаній, які могли би захотіти увійти на наш ринок. Натомість вже існуючі два лоукостери —

■ А ТИМ ЧАСОМ...

Ще один клієнт для залізниці

Канадська гірничорудна компанія Black Iron з активами в Україні веде переговори з компанією «Укрзалізниця» про можливість транспортування до 10 мільйонів тонн на рік залізничної сировини в морський торговельний порт «Південний».

Транспортування повинне стартувати після будівництва підприємства з випуску концентрату на Шиманівському родовищі залізних руд. За словами генерального директора компанії Мета Сімпсона, оновлення домовленостей з Укрзалізницею є важливим кроком у забезпеченні гарантій для нинішніх і майбутніх інвесторів у проект.

«Візейр» і «Райянейр» — збільшуватимуть частоту вже відкритих рейсів та, можливо, оголошуватимуть нові.

«Ми бачимо, що всі компанії, присутні на ринку, розширюють свою мережу. Це мене відверто тішить, тому що це означає, що літають не лише українці, а й іноземці в Україну. Тож це дуже хороший показник. Сьогодні наш пасажиропотік українців та іноземців поділений у середньому порівну — п'ятдесят на п'ятдесят», — пояснив Омелян.

Упевненості у ймовірності часткової переорієнтації «Візейру» на українські маршрути додає їх політика скорочення нерентабельних рейсів та закриття своїх баз у цілій низці центральноєвропейських летовищ. Буквально днями стало відомо, що «Візи» закрили свою базу в словацькому місті Кошице, за 90 кілометрів від українського кордону. Також лоукостер припинив у січні польоти в чеське Брно. Ще раніше, в січні, дискаунтер припинив польоти у чеський Брно, а наступного місяця він закриває ще три свої бази: у польському Любліні, чеській Празі та румунському Тиргу-Муреші.

«Райяни» прогривають двигуни

Підтвердженням слів міністра Омеляна про розширення частоти польотів перевізників, які вже працюють на українському ринку, стала заява керівництва ірландського «Райянейру». У сезоні зимової навігації 2019/2020 років лоукостер збільшить частоту польотів з України за чотирима напрямками: із Києва до Братислави, Кракова, Варшави та Барселони.

З 27 жовтня частота рейсів із столиці України до столиці Словаччини зростає із двох до трьох на тиждень. З 28 жовтня із Києва до Кракова «райяни» літатимуть вже не чотири, а п'ять разів на тиждень. Також п'ять разів на тиждень обіцяє перевізник із Києва до другого варшавського аеропорту Модлін. Тут рішення топ-менеджменту компанії виглядає доволі цікаво: «Райянейр» не збільшить кількість днів, у які літатиме за цим маршрутом, але у п'ятницю здійснюватиме два рейси із Борисполя до Модліна. Таким чином, рейс Київ—Варшава стане першим серед українських напрямків ірландського дискаунтера, на якому рейси виконуватимуться двічі на день. Також п'ять разів на тиждень літатиме «Райянейр» із Києва до Барселони. ■

ЦІНИ

Екозарядка на калькуляторі

Всі плюси і мінуси одомашненої сонячної енергії в 2019 році

Оксана СИДОРЕНКО

Сайт Solar Panels проаналізував витрати і прибутки, які наразі формуються при переході на використання пристроїв для генерації сонячної енергії. Адже, перш ніж зважитися на довгострокові інвестиції, будь-яка людина звертає увагу як на вигоди, так і на ризики. Це так само стосується і доцільності встановлення сонячних батарей, як символу переходу на поновлювані джерела. Переваги сонячної енергії очевидні, і ми розглянемо їх одразу.

Ціни на побутові та комерційні сонячні панелі

Вони продовжують знижуватися, а їх прихильники вважають, що це шлях до більш чистого майбутнього, і для цього є безліч причин. З-поміж них — зниження рахунків за електроенергію. Справді, найбільш вагомим аргументом на користь сонячної енергії є те, наскільки зменшаться ваші рахунки за електроенергію. Вона може задовольнити частину або всі ваші потреби в енергії, бо одразу ж знизить комунальні витрати.

Низькі експлуатаційні витрати

На відміну від інших видів відновлюваної енергії, сонячні батареї вимагають мінімального обслуговування. По суті, головне — щоб вони завжди були чистими. Оскільки домашні сонячні панелі найчастіше не мають рухомих частин, не потрібно турбуватися про їх амортизацію чи про те, що батареї можуть потребувати ремонту.

Зменшення вуглецевого сліду

Сонячна енергія є дійсно поновлюваним джерелом. На відміну від викопного палива, вона не призведе безпосередньо до викиду забруднюючих речовин в атмосферу і воду. Для тих, хто справді турбується про зменшення викидів вуглекислого газу в атмосферу, сонячна енергія — чудове рішення.

АЛЬТЕРНАТИВА

Сонце, вітер і вода

Нинішній рік цілком може стати початком ери домінування в галузі поновлюваних джерел енергії

Оксана СОВА

На сонячну, вітрову та гідроенергетику припало 59,6 відсотка нових енергетичних потужностей, доданих до структури виробництва електроенергії у США протягом першого кварталу 2019 року. Про це йдеться у звіті Федеральної комісії з регулювання енергетики (FERC). Згідно з останніми даними (до 31 березня 2019 року) 59 одиниць нової сонячної енергії забезпечили 1155 МВт, 15 одиниць вітрової склали 1 011 МВт, а чотири гідроелектростанції додали 29 МВт виробництва нової енергії. Для порівняння: 16 одиниць природного газу (одна тисяча чотирьох вісімдесят два МВт) і дві одиниці нафти (5 МВт) дали 1487 МВт. FERC повідомила про відсутність нових потужностей на основі вугілля, ядерних або будь-яких інших джерел. На поновлювані джерела енергії загального призначення (біомаса, геотермальна енергія, гідроенергетика, сонячна енергія, енергія вітру) нині припадає 21,49 відсотка від загальної встановленої діючої генеруючої потужності США, а це вдвічі більше, ніж на атомну енергію (9,04 відсотка) і майже стільки ж, скільки на вугілля (21,68 відсотка). Сонячна енергія (38,1 ГВт) забезпечує 3,19 відсотка загальної генеруючої потужності США. Проте звіт FERC не включає малі сонячні батареї (тобто менше 1 МВт), на які припадає приблизно третина встановлених потужностей з виробництва сонячної енергії у Штатах. Включення цієї системи буде означати, що загальна потужність із виробництва відновлюваної енергії тепер більша, ніж у кам'яного вугілля.

Встановлювати власну солярну електростанцію доцільніше на будинку, з якого не плануєте переїжджати.

Фото з сайту solarfox-energy.com.ua.

Відсутність шуму

На відміну від інших поновлюваних джерел енергії (таких, скажімо, як вітрові електростанції), сонячні панелі не обладнані рухомими агрегатами, що робить їх практично безшумними. Можна лише почути легкий гул, якщо стояти зовсім поруч із сонячною батареєю. З даху ж, де їх найчастіше розміщують, звуки не можна почути.

Фінансові стимули

У різних країнах існують різні податкові пільги для людей, які хочуть мати свої приватні сонячні електростанції.

Недоліки в сонячній енергії також є, тому краще усвідомлювати це до моменту купівлі і встановлення солярних батарей.

Залежність від погоди

Сонячна енергія таки напряму залежить від інтенсивності природного освітлення. І для повноцінної роботи таким батареям необхідне сонячне світло, яке й визначає ефективність роботи. Звісно, сонячні панелі виробляють енергію і в похмурі дні. Але вони не роблять це на повну потужність.

Накопичення енергії

Найбільший недолік сонячної енергії пов'язаний з погодною залежністю і тим фактом, що вони працюють тільки в денний час. Тому

вночі користувачі таки лишаються залежними від енергії з мережі. Рішенням цієї проблеми вже стали спеціальні акумулятори, які забезпечують зберігання енергії для будинку. Проте вони поки що досить дорогі.

Не для кожного даху

Хоча сонце світить для всіх однаково, не кожен дах допоможе отримати від цього вигоду. Щоб встановити сонячні панелі на будинку, він повинен відповідати певним вимогам. Береться до уваги необхідна в кожному конкретному випадку кількість сонячного світла, міцність перекриття і багато іншого. Компанія, яка займається сонячною установкою, допоможе визначити, чи відповідає ваш дах цим вимогам.

Не для переїздів

Для тих, хто розглядає можливість переїзду, інвестиції в сонячні батареї можуть виявитися не найліпшим вибором. Так, наявність сонячних батарей допомагає підвищити вартість будинку. Але вони точно не варті того, щоб перенести їх на інший будинок. Насамперед — через неспівставні витрати на демонтаж і встановлення заново. Окрім того, ваш наступний будинок може з огляду на наявну конструкцію не сприяти оптимальній генерації сонячної енергії. ■

рахунок поновлюваних джерел енергії будуть майже в 100 разів більшими, ніж у всіх викопних видів палива і ядерних джерел разом узятих. Нові надходження природного газу складуть 20 304 МВт, нафти — 1030 МВт і ядерної енергії — 4252 МВт. Передбачається, що кожна технологія використання поновлюваних джерел енергії отримає поповнення: сонячна енергія — 12 925 МВт, вітрова — 24 866 МВт, гідроенергетика — 415 МВт, біомаса — 319 МВт, геотермальна енергія — 280 МВт. У цілому 38 805 МВт — це в 97,5 раза більше чистих приростів нових потужностей відновлюваної енергії, ніж прогнозується для викопного палива і ядерної енергії разом узятих. «Потужності з виробництва відновлюваної енергії наразі зрівнялися з потужностями вугільними. Тим часом додаються нові поновлювані джерела енергії, які прогнозовано значно перевищать обсяги виробництва викопного палива та атомної енергії протягом наступних трьох років. Уже 2019 рік цілком може стати початком ери домінування в галузі поновлюваних джерел енергії. Принаймні стануть значним досягненням у галузі стійких енергетичних технологій», — зазначив виконавчий директор кампанії SUN DAY Кен Боссонг. ■

НЕБЕЗПЕКА

Ртутний стовпчик зашкалив

Утилізація відходів із вмістом ртуті під Харковом: що показали перевірки

Олена ЯРОШЕНКО

Мішки з лікарськими засобами, ртутні лампи, розлиті реактиви і гори будівельного сміття — таку картину побачили активісти-екологи та харків'яни, зажававши ознайомитися з роботою переробного підприємства «Харків Еко». На місцевій вулиці Лодзінській, 7-А передбачено зведення підприємства за переробки ртутних відходів і виготовлення ртуті. Щорічно тут планують виготовляти більше двох тонн небезпечної речовини. Неподаляк від цього місця розташована школа, два супермаркети, готель, веломагазин і ще низка різних підприємств. Однак це не завадило депутатам міськради на останній сесії продовжити оренду землі підприємству «Харків Еко» ще на п'ять років. Хоча депутатам переконливо нагадували, що в екологів і місцевих жителів є чимало претензій до означеної фірми, в міськраді тільки пообіцяли проконтролювати, щоб підприємство не просто брало, а й утилізувало відходи.

Щоправда, рішення ухвалювали не одностайно. Ігор Черняк, депутат міськради, наприклад, вважає, що поводитися так неприпустимо: «Це небезпечна діяльність на території міста Харкова. Якщо є інвестор і він хоче займатися цією справою, треба зробити все можливе, щоб вона проводилася не там, де живуть люди і де в радіусі двох кілометрів розташовано п'ять шкіл і три дитячі садки».

На територію «Харків Еко» паралельно з активістами встигли виїхати з перевіркою і представники міськради. Розповідають, що тут абсолютно безпечно і ніяких штрафів виписувати не знадобилося. А прилегла територія, відзначають, не є в їхній компетенції.

Керівництво «Харків Еко» тим часом стверджує, що роботи з очищення продовжують згідно з отриманими рекомендаціями. Але екологи зміни стану прилеглої території помічають уже зараз. І зазначають, що робота, яка проводиться, — неефективна. Адже наявна техніка просто перекопує місцевість замість того, щоб вилучати небезпечні предмети. А ще громадські активісти фіксують, як біля підприємства продовжують з'являтися нові гори сміття.

Як розповів Сергій Шапаренко, голова ради екологічної групи «Печеніги», вони виявили на одіозному місці й ті самі ртутні лампи, що лежали на майданчику за попередніх інспекцій, так і нові «надходження». Деякі — вивернуті разом із перекопаною землею під час умовного прибирання. Тобто які ртутні сюрпризи там іще залишаються під землею, можна тільки здогадуватися.

Всерйоз непокоїть екологів і кіптява, яка поширюється від переробного заводу. Адже теоретично її взагалі не повинно бути. Бо процес спалювання при температурі понад тисяча градусів виділення диму, який є надзвичайно шкідливим для здоров'я, не передбачає. Ці фактори, на їхню думку, дають підстави вважати, що переробляються ті небезпечні речовини, які опинилися на переповненому звалищі, неналежним чином.

«Таблетки, тару з-під таблеток, якісь каністри з-під хімреактивів, діжки з-під хімреактивів, медичні відходи післяопераційні, якісь хімікати різнокольорові — червоні, жовті, сині... В принципі, весь перелік відходів, що їх обіцяє утилізувати «Харків Еко», тут ми знаходимо», — розповів голова ради екологічної групи «Печеніги» Сергій Шапаренко місцевому телеканалу.

Звісно, активісти можуть лише бити в набат щодо нехлюйського кавардаку, в якому перебувають небезпечні ртутні відходи на території одного з найбільших міст України. А стежити за станом прилеглої території та вживати заходів, аби убезпечити місцевих мешканців, тим часом уповноважені поважних п'ять інстанцій: Екоінспекція, Департамент екології області, міськрада, Держспоживслужба і поліція. Чому не вживають?.. ■

Наталія ДРОБ'ЯЗКО, старший науковий співробітник відділу «Садиба Кочубей» Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця»

■ ГЕТЬМАНСЬКІЙ СТОЛИЦІ — 350

Похресник Мазепи

Україна була вісью життя дипломата Григорія Орлика у Франції

«Нашого цвіту по всьому світу» — говорить народна мудрість. Тисячі українців, за всю історію, змушені шукати кращої долі за кордоном. Але навіть у чужих країнах вони пам'ятають про своє походження та вражають світ своїми талантами. Емігранти Пилип та Григорій Орлики посідають особливе місце в історії України як славні борці козацької нації. Говорячи про родину Орликів, згадують лише Гетьмана. Вимушені констатувати, що Григорій, старший син Пилипа Орлика, на сьогоднішні мало відомий українському загалу.

Дитинство Григорія на батуринській землі

Україна є вісью життя Григорія Орлика. Народився він у Батурині, славній гетьманській столиці, 5 листопада 1702 року в родині генерального писаря Пилипа Орлика та Ганни Гердик. Хрещеними батьками йому стали гетьман Іван Мазепа та дружина генерального судді Любов Кочубей. Безтурботне та щасливе дитинство Григорія промайнуло на батуринській землі, де він зробив свої перші кроки в житті. Краса міста, оточення малого Григорія прищепили йому любов до рідної української землі та українського народу.

Полтавська трагедія 1709 року поставила крапку безтурботному життю Григорія. Після фатальної поразки у Полтавській битві семирічний Григорій разом із родиною вимушені емігрувати.

Родина Орликів спочатку знайшла прихисток у Бендерах, потім у житті Григорія була Туреччина, Швеція, Польща. Із 1730-го для Григорія Орлика починається період життя завдовжки в тридцять років, тісно пов'язаний із Францією та паралельно присвячений захисту інтересів «козацької нації» у всіх можливих конфігураціях, які представлятимуться йому на європейській арені.

Дипломатична діяльність Григорія Орлика для України як вільної держави є дуже цінною і повчальною на сьогодні. Саме він забезпечив присутність «української карти» у комбінаціях французької закордонної політики XVIII ст. У тогочасному ієрархізованому суспільстві емігрант Григорій Орлик спілкувався з міністрами та королями, долучався до великої політики й безперестанку в своїх чисельних меморандумах нагадував про ярмо, під яким стогне «козацька нація». В сучасному суспільстві про діяльність Григорія Орлика повинні знати і пам'ятати як українці, так і французи. З упевненістю можна говорити, що саме Григорій Орлик — один із ланцюгів, що поєднує дві країни ще з XVIII століття і є безперечною знаковою постаттю українсько-французьких відносин.

Дослідники постаті сина України у французькій дипломатії

Лько Борщак був першим з українських істориків, хто зацікавився Григорієм Орликом і відтворив життя похресника Івана Мазепи у розвідці «Великий Мазепинець Григор Орлик» (1932 р.). Незважаючи на певні перебільшення, йому належить заслуга першовідкривача та ініціатора інтересу до постаті сина України у французькій дипломатії. Це з його неточностей, великих і маленьких, але завжди сприятливих Україні, з'явилися на світ численні міфи навколо гетьманів.

Ірина Дмитришин у праці «Григорій Орлик, або Козацька нація у французькій дипломатії» розкриває діяльність Г. Орлика на основі архівних документів та розвіює міфи, започатковані І. Борщак. Знаючи про цю ґрунтовну працю, колектив НІКЗ «Гетьманська столиця» приклав максимум зусиль, щоб познайомитися з пані Іриною та залучити її до співпраці. 18 вересня 2017 року в Парижі був підписаний договір про гуманітарне співробітництво з Іриною Дмитришин, предметом якого сто-

Важкий етап великої битви при Бергені, 13 квітня 1759 р. Автор невідомий. Національна бібліотека Франції. Гравюра XVIII ст. Копія.

Перемога герцога де Броя під Бергеном. 13 квітня 1759 р. Автор невідомий. Національна бібліотека Франції. Гравюра XVIII ст. Копія. Електронна версія передана Іриною Дмитришин. На збільшеній частині — Григорій Орлик.

Нащадок дружини Григорія Орлика маркіз Анрі де ла Віль Боже та маркіза Антуанетта разом із послом України у Франції Олегом Шамшуром та істориком Іриною Дмитришин біля Замку Дентевіль, який довгий час належав Григорію та дружині.

рони визначили спільну діяльність в організації та проведенні науково-просвітницьких заходів із представлення загалу видатного українця, військового діяча і дипломата — Григорія Орлика — на основі досліджень Ірини Дмитришин.

У листопаді 2017-го колектив заповідника розпочав працювати над проєктом постійно діючої виставки «Григорій Орлик: видатний син видатного батька України. Повернення на Батьківщину» під керівництвом пані Ірини. Чітке розуміння величчя його постаті і діяльності на благо «козацької нації» дало впевненість у необхідності втілити цю ідею в життя. Діяльність Григорія Орлика вперше стала предметом науково-популярного експозиційного висвітлення в Україні. Символічно, що гетьман Григорій повернувся до Батурина у 350-ту річницю з дня започаткування гетьманської столиці. Гордимось вихідцем із Батурина!

Виставка в палаці Розумовського

Постійна виставка буде урочисто презентована в палаці гетьмана Кирила Розумовського 19 травня. Гетьманування Кирила Григоровича збіглося по часу з активною діяльністю Григорія Орлика у Франції на благо «козацької нації», а Батуринський палац — це єдиний збережений гетьманський палац на теренах України, де, на нашу думку, історично справедливо представити видатного сина, видатного гетьмана України.

Загальна мета виставки полягає у висвітленні ролі Григорія Орлика в історії України та його внеску в історію Франції; повернення Україні пам'яті про видатного українця; виховання в підростаючого покоління любові до Батьківщини, поваги до її історичного минулого. Адже саме Григорій Орлик є яскравим прикладом відданості Батьківщині, вірності батьківській справі, гідного служіння високим ідеалам та освіченості.

Камінь з будинку Пилипа Орлика в Батурині, XVIII ст.

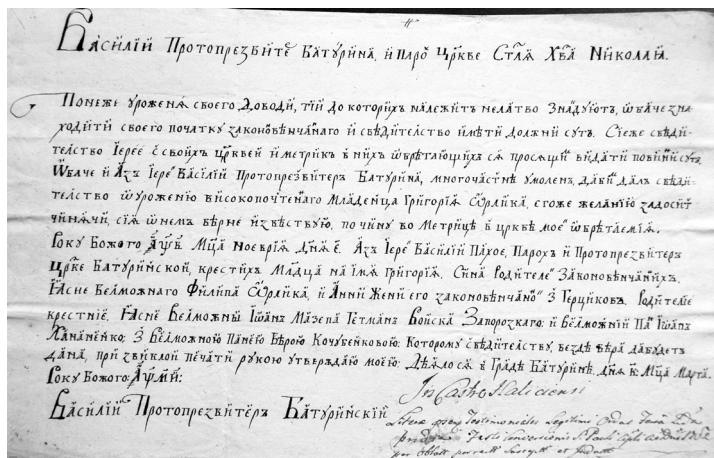
У рамках досягнення поставленої мети ми представимо діяльність Григорія Орлика на користь інтересів «козацької нації» на службі французького короля Людовика XV у шести розділах:

- I. Народження та формування. Україна. Батурин (1702—1709 рр.).
- II. Гідний син великого Батька. (1709—1736 рр.).
- III. Син батька «Козацької нації». (1736—1757 рр.).
- IV. Семилітня війна. Смерть за Францію. (1756—1759 рр.).
- V. Особисте життя Григорія Орлика.
- VI. Збережена пам'ять.

Правильно підібрані предмети музейного значення до експозиції є одним з найважливіших кроків. Це тривала і копітка робота істориків заповідника, яка знайшла підтримку мецената, музейних установ, приватних колекціонерів, видавництва.

Показати діяльність Григорія Орлика було вирішено за допомогою архівних документів, меморандумів, малюнків, фото світлин, гравюр, зброї, орденів та мундиру маршала Франції. Тому основу виставки складають оригінальні експо-

Довідка про народження Григорія Орлика в Батурині 5.11.1702 р. Копія з приватного архіву замку Дентевіль.

Шпага, Франція, XVIII ст. Подарував Євген Сур.

нати, люб'язно передані Іриною Дмитришин, придбані меценатом Євгеном Суром у Франції та доставлені до Батурина завдяки допомозі посла України у Франції Олега Шамшура. Окремо завдячуємо колегам Львівського історичного музею (директор Роман Чмелик) та Чернігівського обласного історичного музею імені Василя Тарновського (директор Сергій Лаєвський), які люб'язно надали на тимчасове експонування музейні предмети.

Наукові археологічні дослідження садиби родини Орликів на території Батурина Національним університетом «Чернігівський колегіум» імені Тараса Шевченка у 2018 році дали цінні матеріали. Вперше презентуватиметься на виставці кахля з родинним гербом Орликів XVIII століття. Декілька років ми намагалися ідентифікувати місце проживання родини Орликів у Батурині. І успішними ці зусилля стали саме в рік нашої активної роботи над виставкою — віднайдена садиба, де, з упевненістю можемо сказати, народився Григорій. Кахля з гербом Орликів та ініціалами «F.O.», виявлена під час досліджень, підтверджує належність садиби родині Орликів. Зображення гербів на кахлях, що розміщувалися в спорудах, не було рідкісним явищем і перш за все свідчило про право власності володаря герба на об'єкт, у декорі якого він був розміщений. Всі частини знайдених кахлів стилістично однакові, вишукані, прикрашені символами лицарської доблесті і честі, виготовлені на замовлення Пилипа Орлика, ймовірно, в Батурині в одного і того ж майстра.

Почесне місце на виставці займає гравюра «Перемога герцога де Броя під Бергеном», 13 квітня 1759 року. Портретне зображення Григорія не збереглося, а на даній гравюрі єдине, хоча й досить умовне, його зображення. Завдяки автору Григорія Орлика досить легко знайти, він його позначив під №6. Завдяки Ірині Дмитришин ми отримали електронну версію цієї гравюри, оригінал якої зберігається у Франції.

Військову справу Григорія Орлика розкриває шпага французького офіцера XVIII ст. Кожна його дипломатична місія у будь-якій країні була важливою для французької політики. Підтвердженням цього є нагороди — орден Святого Людовика та орден Меча. В експозиції представлений орден Святого Людовика XVIII ст., який підібраний, як і шпага, Іриною Дмитришин у Парижі в антикварів і придбаний нашим меценатом Євгеном Суром для виставки. Орден Меча, точна копія ордену XVIII ст., спеціально виготовляється в Стокгольмі завдяки засновнику Таллінського музею лицарських орденів Валерію Глушцуку.

Авторський колектив «Майстерні музейних проєктів» на чолі з архітектором Олександром Антонцем у копійчій співпраці з істориком заповідника здійснили комплексну роботу з проєктування й улаштування музейної експозиції. Багаторічний професійний досвід авторського колективу став складовою успішного процесу.

Колосальну, без перебільшення, роботу, яка об'єднала людей, музеї, країни у створенні постійно діючої виставки, завершено. І ми з хвилюванням чекаємо її презентації загалом. Ім'я Григорія Орлика, людини з надзвичайною долею, завдяки багатьом небайдужим людям повертається на Батьківщину. Визнання нашого Героя розпочинається з Батурина. Г. Орлик за своє життя перетинав кілька разів зі сходу на захід, із півночі на південь Європейський континент і завжди мріяв повернутися на українську землю. Навряд чи «українське питання» мало у своїй історії більш дієвого і палкого захисника. Наш прями́й обов'язок — пам'ятати і шанувати його ім'я, особливо в сучасних умовах протистояння зі східним сусідом.

Запрошуємо вас до Батурина і сподіваємось, що ви відкриєте для себе Григорія Орлика, видатного сина видатного Батька України. ■

■ ТЕРИТОРІЯ ЗАКОНУ

Три кити захисту

Правозахисниця Дар'я Свиридова — про необхідність ухвалення закону про захист прав політ'язнів та постраждалих від збройного конфлікту в Україні

Аліна НЕБЕЛЬСЬКА

За плечима Дар'ї Свиридової понад вісім років досвіду у правозахисній діяльності. Вона родом із Криму, але у квітні 2014 року вимушена була залишити півострів через окупацію української території Російською Федерацією.

Нині Дар'я — юристка Української Гельсінської спілки з прав людини, активно займається захистом жертв порушень прав людини та постраждалих від воєнних злочинів через окупацію Криму. Разом із колегами готує позови до Європейського суду з прав людини та супроводжує справи у національних судах. Координаторка освітніх програм для юристів УГСПЛ. Мріє прокинутися під звуки прибою в українській Ялті. Про це розповіла Ірині Виртосу — авторці збірки історій «Кримський альбом: історії правозахисників».

Із Дар'єю ми поспілкувалися перед кінопоказом документального проєкту «Балух» під час міжнародного кінофестивалю про права людини Docudays UA, де правозахисниця була членкинею журі в номінації Rights Now! Розговорилися про ефективність національного механізму захисту прав людини та проблеми із законодавством у сфері захисту прав політ'язнів та постраждалих від збройного конфлікту в Україні.

■ Дар'є, як би ви пояснили поняття прав людини не юридичною мовою для пересічних громадян?

— Загалом права людини — це відносини людини та держави. Порушень прав людини між людиною та людиною бути не може. Тобто права людини — це завжди про конфлікт між державою та людиною або про невтручання держави у свободи людини. У мене є колега, який дуже непогано пояснює, що права людини — це такі червоні прапорці, за які державі заборонено заходити.

■ Наскільки національний механізм захисту прав людини на сьогодні є ефективним?

— Це складне питання. На нього у мене немає універсальної відповіді. Але скажу, що це дуже залежить від конкретної справи. В якихось справах ми можемо захистити права людини на рівні національному: або на рівні Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, або на рівні національних судів.

На жаль, у певних питаннях ми не маємо ефективних засобів захисту в рамках країни або не досягаємо позитивного результату в судах. Тому досі маємо тисячі звернень до Європейського суду з прав людини. Він є механізмом на рівні європейської системи захисту прав людини. До нього може апелювати будь-яка людина, яка вважає, що національна судова система або національна правова система не змогли захистити її від порушень або взагалі не існувало ефективних засобів захисту.

Фокус моєї роботи — захист прав людини у зв'язку з окупацією Криму. На жаль, сьогодні перед нами дуже багато нових викликів та правових питань, які ми виносімо на розгляд міжнародних судових інстанцій щодо захисту прав людини в умовах окупації. Наприклад, чи є суди, створені в умовах окупації, ефективним засобом захисту? З одного боку, держава-окупант мала забезпечити підтримку порядку на окупованих нею територіях. Але з іншого...

Нещодавно ми з колегами з правозахисних організацій провели велике дослідження. І, згідно з результатами, наприклад, у справах, де має місце політично вмотивоване переслідування на-

ших громадян у Криму, які висловлюють відкрито свою проукраїнську позицію, і за це держава-окупант Російська Федерація їх переслідує, суд, створений в умовах окупації, в жодному разі не є ефективним засобом захисту. Більше того, фактично сам суд є одним із механізмів, який використовує окупаційна влада для незаконного політично мотивованого переслідування людини.

■ З якими труднощами найчастіше доводиться стикатися правозахисникам, які займаються захистом прав політичних в'язнів в окупованому Криму та осіб, постраждалих від воєнних дій на сході України?

— Щодо правозахисників, адвокатів у Криму, то основний виклик — у тому числі і захистити та зберегти безпосередньо себе. Як це дивно не звучить, нині останні тенденції, які ми спостерігаємо і які є доволі страшними, — те, що адвокати, сміливі правозахисники, які публічно, в юридичній площині, площині адвокації чи висвітлення процесів переслідування наших громадян в окупованому Криму або Росії, самі стають об'єктами переслідування.

Нещодавно ми з колегами з Регіонального центру прав людини та адвокатами з навчального курсу «Стандарти прав людини в практиці адвокатів та суддів» готували велике дослідження ситуації щодо дотримання прав адвокатів у Криму та на сході України в умовах збройного конфлікту. Ми побачили, що за ці чотири роки адвокати, правозахисники, які працюють по чутливих справах, пов'язаних із захистом жертв політично вмотивованих переслідувань, зіткнулися із серйозними перешкодами їхньої професійної діяльності: нападами на офіси адвокатів, вилученням грозою від окупаційної влади, позбавленням волі власне їх, адвокатів. Усе це спрямовано на одне — перешкоджати адвокатам та правозахисникам виконувати свою роботу щодо захисту жертв порушень прав людини. Тому, мабуть, нині це один із найбільших викликів, із яким стикаються правозахисники на окупованих територіях.

■ А як тоді адвокатам, правозахисникам, журналістам, які

висвітлюють ці теми, захистити себе?

— У першу чергу, мабуть (про що кажуть і адвокати з Криму), — це публічність їхньої роботи. І друге — це наша солідарність та максимальне привернення уваги до можливих та існуючих порушень стосовно адвокатів та правозахисників. Міжнародний тиск на країну-агресора, санкційна політика, а також публічні заяви міжнародної спільноти й увага громадськості до порушень прав людини та переслідування активістів і правозахисників у Криму надає їм чи не єдині можливості безпеки. Коли порушник знає, що його злочин не пройде непоміченим і ми будемо домагатися всіма шляхами відповідальності за скоєний злочин, — це має вплив. В умовах, коли жодна міжнародна моніторингова місія не має доступу до Криму, на жаль, чи не єдиний спосіб допомоги — це солідарність та максимальна публічна увага до фактів переслідувань правозахисників на окупованій території.

■ Як прийняття законопроєкту «Про правовий статус і соціальні гарантії осіб, які незаконно позбавлені волі, заручників або засуджених на тимчасово окупованих територіях України та за її межами» може допомогти захистити права політичних в'язнів?

— Ми, безумовно, потребуємо законодавчого врегулювання трьох питань. Перше — це чітке визначення категорії осіб, які переслідуються і незаконно позбавлені волі в рамках конфлікту на окупованих територіях або в РФ. Друге — в законі має бути прописаний механізм, за яким встановлюється той факт, що особа є дотична до тієї чи іншої категорії: це особа, яка незаконно переслідується з політичних мотивів або полонений на сході України. І третє — держава повинна в міру своїх можливостей визначити, яку державну допомогу (соціальну підтримку, медичну, компенсацію витрат на правову допомогу тощо) готова надавати цим особам та їх родинам тут і зараз.

На сьогодні жоден із зареєстрованих законопроєктів, за оцінками правозахисних організацій, поки що не відповідає тим вимогам, які ми висуваємо до якісного закону, який би дійсно був ефективним. Утім, ми сподіваємось, що законопроєкт 8205 все-таки буде допрацьований із урахуванням пропозицій громадських організацій та експертів. Про це публічно заявляв його автори. Відповідно, після його доопрацювання і, сподіваємось, прийняття ці особи — незаконно позбавлені волі у зв'язку з конфліктом — зможуть отримувати системну підтримку від держави.

Наразі це питання, яке вирішується на рівні політичної волі. Сьогодні керівництво країни хоче допомогти цим особам і вже виділило кошти з бюджету: чудово, ми компенсуємо витрати на адвокатів, надаємо іншу державну допомогу. Однак на рівні законодавства досі чітко не визначено, яким саме особам така допомога повинна системно надаватися. Нині те, як вирішується, кому надавати таку допомогу, а кому ні — доволі непрозорий процес.

Відсутність такого закону, звичайно, може призвести до погіршення становища наших громадян, які перебувають у полоні Криму під час збройного конфлікту. Я сподіваюсь, що такий закон буде прийнятий якнайшвидше із чіткими положеннями, на яких наголошують правозахисники. ■

РЕФОРМА І МОРАЛЬ

Чому друзям — усе,
а людям — закон

Збільшення у рази зарплат суддів не викоринило корупцію

Дарина КУШЕРЕЦЬ,
доктор юридичних наук

комерційного впливу на суди. У самій же судовій системі поряд із порядними суддями ще залишаються угруповання, зацікавлені у збереженні корупційних схем.

Коли ж починаєш розбиратися у суті проблеми, усвідомлюєш, що ключовим елементом судової реформи було поставлено збільшення в рази зарплат суддям. Цим утішилися. Критична ж маса громадян на питання, в чому суть судової реформи, розпочатої чотири роки тому, зазвичай зазначає, що у підвищенні заробітної плати суддям. Узагалі на зарплату чиновникам щороку іде 80% усіх видатків держбюджету, призначених органам держуправління. Зарплати суддів Верховних судів доходять до 300 тис. грн. Хіба це мало у порівнянні з середньою по Україні зарплатою у 9 тис. грн.?

Нікуди не зникли й тисячі корупційних схем, якими користуються щодня непорядні судді. І коли намагаєшся зрозуміти, звідки дуже великі статки багатьох як колишніх, так і нинішніх вітчизняних «колег» Феміди, — картина вимальовується сумна.

Вкрай повільно змінюється менталітет громадськості та суддів таким чином, щоб він був огидливо чутливим як до тих, хто дає хабара, так і до тих, хто його бере.

Були і залишаються невіршени системні питання. Які ключові завдання у судовій владі? Яку реальну послугу вона надає суспільству? Як вона комунікує, на що просить і куди йдуть надані урядом гроші? Всі ці питання залишаються не лише не вирішеними, їх навіть не порушують на концептуальному рівні.

Нині киче потрібно активізувати дискусії про судову реформу. Перейти від питань індивідуальних (хто стає суддею), до системних. Нам важливо рухатися до посаду керівника митниці? Чому рішенням суду було дозволено Курченку оскаржити передачу Одеського нафтопереробного заводу державі? Чому в нас не сплачено внутрішній борг у 20 мільярдів доларів, велика частина якого складається, за даними Світового банку, з невиконаних судових рішень? Чому замість того, щоб ефективно і реально боротися з корупцією, вся енергія обмежується бравурними, заспокійливими репортажами про успіхи на цьому фронті? Чому система залежна від «священних корів», кумівства, а увага концентрується тільки на «дрібній рибиці» та обслуговуючих «підносачих»? Чому панує принцип: друзям — усе, а людям — закон? Подібних питань не перелічити.

В існуючих українських реаліях найбільш негативну роль відіграє злочинний людський чинник. Його складають потужні сили, які зацікавлені в збереженні політичного й

«Знання» України лише в поєднанні з «чорними рейдерами» довелося пройти загалом... 36 судів (!) різних інстанцій, щоб захистити майно Всеукраїнської громадської організації — її готелю.

Ось уже десять років Товариство «Знання» бореться за нерухоме майно за адресою: Київ, вул. Прорізна, 10, власником якого є територіальна громада Києва. Тут розмішувалися редакції журналів «Трибуна» та щорічника «Україна. Наука і культура». Приміщення брутално — через брудні, шахрайські оборудки було незаконно приватизоване на користь ТОВ «Лорбук». Незаконна приватизація та відповідний договір купівлі-продажу майна був визнаний рішенням Господарського суду м. Києва ще у 2014 р.

Захоплення приміщення редакцій журналу «Трибуна» та щорічника «Україна. Наука і культура» здійснювалося за класичною бандиською схемою: забігли, забрали великі статки багатьох як колишніх журналістів, вивезли в невідоме місце, зайняли кабінет, поставили свою охорону, «втемну» використали міліцію, надавши сфабриковані документи.

Касаційні суди чітко визначили очевидну недобросовісність групи захоплення в набутті прав титульного власника майна територіальної громади міста, яке здійснено у незаконний спосіб, способом банального обману та зловживань, порушення моральних цінностей. При цьому такі незаконні дії були й залишаються чітко усвідомленими та спрямованими на обман.

Звертаючись уже не один раз до Верховного Суду з проханням відновити справедливість та захистити права територіальної громади, повернути майно місту Києву та забезпечити пріоритет принципу верховенства права та моральних засад суспільства, Товариство «Знання» України, яке добросовісно орендувало приміщення по вул. Прорізна, 10 для своїх журналів «Трибуна» та щорічника «Україна. Наука і культура», неодноразово подавало клопотання про розгляд справ з викликом учасників.

Укотре ми отримали відмову. Постало питання, як ми можемо довіряти рішенням суду, коли він закритий для нас. Чому суд не відкритий? Адаже нові процесуальні кодекси передбачили навіть створення електронного суду — системи, яка дозволяє користуватися низкою послуг суду просто зі смартфона чи стаціонарного комп'ютера.

У зв'язку з цим перед нами (і не тільки) ребром постало питання: чи є новий Верховний Суд справді новим? Якщо так, то чим він відрізняється від попереднього? Чи він є справді незалежним? ■

ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ

Які переваги офіційного
працевлаштування?

Консультує міністр юстиції України Павло Петренко

Пане міністре! Я працював столяром на підприємстві майже півроку, отримував «натурально» зарплату, але, як з'ясувалося, офіційно мене ніхто не оформив. Про всі обов'язкові процедури при влаштуванні на роботу я дізнався вже потім, після інциденту. Як мені бути тепер?

В'ячеслав Мурований

Офіційне працевлаштування працівника — гарантоване Конституцією України право на працю, реалізоване шляхом укладання трудового договору. При укладенні трудового договору існують певні вимоги до його форми: трудовий договір укладається, як правило, в письмовій формі. Додержання письмової форми є обов'язковим, зокрема у випадках, коли на цьому наполягає працівник.

Працівник не може бути допущений до роботи без укладення трудового договору, оформленого наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу, та повідомлення центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення формування та реалізації державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування про прийняття працівника на роботу.

Саме дотримання письмової форми трудового договору при працевлаштуванні дає працівнику можливість здійснювати захист своїх трудових прав у разі невиконання або затримки у виплаті заробітної плати, а також інших порушеннях трудового законодавства з боку роботодавця.

Що слід розуміти
під нелегальним
працевлаштуванням?

Нелегальним працевлаштуванням слід вважати наймання працівника на роботу без офіційного працевлаштування, тобто без укладання трудового договору.

Якою є відповідальність за
використання найманої праці
без укладання трудового
договору?

Юридичні та фізичні особи — підприємці, які використовують найману працю, несуть відповідальність у разі:

— фактичного допуску працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту);

— оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час;

— виплати заробітної плати без нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків.

У такому випадку на роботодавця накладається штраф у тридцятикратному розмірі мінімальної заробітної плати, встановленої законом на момент виявлення порушення, а це на сьогодні — 125 тис. 190 грн. за кожного працівника, щодо якого скоєно порушення.

Також за фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) встановлено адміністративну відповідальність, що тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, фізичних осіб — підприємців, які використовують найману працю, від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Крім того, за грубе порушення законодавства про працю встановлено також кримінальну відповідальність, зокрема, за:

— незаконне звільнення працівника з роботи з особистих мотивів чи у зв'язку з повідомленням ним про порушення вимог

Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» іншою особою;

— інше грубе порушення законодавства про працю.

Такі дії караються:

— штрафом від 2 до 3 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто від 34 тис. до 51 тис. грн.;

— або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років;

— або виправними роботами на строк до 2 років.

Які особливості відповідальності
роботодавця щодо окремих
категорій найманих працівників?

У випадку, коли роботодавець порушує норми законодавства в частині працевлаштування щодо неповнолітнього, вагітної жінки, одинокого батька, матері або особи, яка їх замінює і виховує дитину віком до 14 років або дитину з інвалідністю, він карається:

— штрафом від 3 до 5 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 51 тис. до 85 тис. грн.);

— або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 5 років;

— або виправними роботами на строк до 2 років;

— або арештом на строк до 6 місяців.

Куди можна звернутися по
захист своїх прав?

У разі якщо роботодавець використовує найману працю особи, допускає її до робочого місця, однак відмовляється укласти трудовий договір, з цим питанням необхідно звернутись до:

— територіального органу Державної служби України з питань праці;

— суду.

Для встановлення факту трудових відносин у судовому порядку, рекомендовано мати докази, які підтверджують факт того, що працівник дійсно працював на користь роботодавця — це можуть бути будь-які письмові, фото-, відео-, аудіодоклади, покази свідків. У разі задоволення позову, роботодавець буде зобов'язаний оформити трудові відносини та зробити записи до трудової книжки.

Хочу застерегти найманих працівників, які свідомо йдуть на роботу без офіційного працевлаштування. Пам'ятайте: неофіційне працевлаштування та отримання заробітної плати у «конверті» позбавляють вас гарантованого права на захист з боку держави, у тому числі: права на отримання житлових субсидій, державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, права на пенсійне забезпечення та матеріальне забезпечення у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності у разі відсутності страхового стажу.

У свою чергу, Міністр долучився до заходів щодо детінізації ринку праці. Завдяки співпраці з Державною службою України з питань праці зі свого боку ми посилюємо контроль за офіційним оформленням трудових відносин, насамперед особами, які мають майнові зобов'язання за рішенням суду, у тому числі заборгованість зі сплати аліментів.

Куди звертатися за детальною
консультацією та роз'ясненнями?

Якщо у вас залишилися питання з цього приводу, будь ласка, телефонуйте до контактного центру системи безоплатної правової допомоги за номером 0 (800) 213 103, цілодобово та безкоштовно в межах України. В центрах та бюро надання безоплатної правової допомоги по всій країні ви можете отримати юридичну консультацію та правовий захист. ■

Дар'я БАВЗАЛУК

■ ДОСВІД

Зроби «Репост»

Засновниця молодіжного журналу —
про сучасні виклики, молодь і мотивацію

30-річна Мар'яна Циганин, телеведуча, сценарист, а ще — помічник заступника міського голови Івано-Франківська. Також вона веде активну громадську діяльність, а кілька років тому заснувала молодіжний журнал Repost, який, за її словами, покликаний допомагати талановитій молоді у пошуках себе.

■ Як з'явилася ідея молодіжного видання?

— Усі геніальні ідеї приходять спонтанно, нестандартно або дивно. Так було і в мене. Вперше така думка виникла в класі шостої або сьомої, я тоді передплачувала і дуже любила журнал «Ясам/сама», навіть писала вірші, статті і малювала, дещо з цього було в ньому опубліковано. Вдруге подібна думка виникла вже після переїзду в Івано-Франківськ, коли я почала вести активну громадську роботу, а знайти якісне та єдине джерело інформації для молоді не змогла. І от одного вечора, коли я пила чай зі своїми друзями та наставниками Володимиром і Юлією Бондарями, відбулася весела і зовсім несерйозна розмова, почали жартувати, які б статті надрукували, якби у нас був свій журнал. І тут Юля каже: «Мар'яна, ну а що ти нічого не робиш? Давай відкривай молодіжний журнал, уже і без відмазок!». Ну, а я що? Я взяла і зробила («сміється»). Мені пощастило з чудовою командою — молоді та креативні студенти, з якими ми мали можливість попрацювати в спільних журналістських проєктах, розділили зі мною цілі і цінності ідеї.

■ Яким був перший випуск?

— Перший випуск — це як перша дитина: все було страшно, важко, незрозуміло, дивно, святково... ми притиралися всі один до одного, формували перші теми і рубрики, ділилися ідеями та баченнями. І все вийшло. Так, були помилки в тексті, дизайні, але це навчило і показало, як робити не треба, дало перший професійний досвід. Так у нас сформувалася мета: розкривати творчий потенціал молоді; сприяти налагодженню міжкультурного діалогу, дати можливість студентам і молоді отримати пер-

ший професійний досвід у сфері журналістики. Після виходу першого номера й отримання першого фіт-беку ми зареєстрували журнал як офіційне ЗМІ і стали працювати ще активніше.

■ Хто допомагає з фінансуванням журналу? Який тираж?

— Знайти підтримку на перший номер не вдалося, але мій коханий чоловік чомусь повірив у цю ідею, тому дав свої заощадження на друк і покриття інших витрат, так він став татом Repost. А згодом у нас з'явилися хресна мама («сміється»), так ми називаємо Ольгу Мельникову, головного спеціаліста Департаменту молодіжної політики та спорту Івано-Франківської міської ради. Саме вона підтримала нас на старті та й підтримує досі, завдяки її порадам і протекції ми отримуємо фінансування на поліграфічні послуги з міського бюджету ось уже три номери підряд і очікуємо фінансування надалі. Також наша команда мала зустріч із міським головою Русланом Марцінківим, який влодобав наш журнал і дав «зелене світло» на його фінансову підтримку. Зараз маємо певні домовленості про співпрацю із заступником міського голови Тернопільської міської ради. Працюємо далі, шукаємо підтримку, адже проєкт не прибутковий, наразі всі працюють на волонтерських засадах. Тираж на даний час — тисяча примірників, але вже б хотіли збільшувати.

■ Які теми журналу найбільш популярні серед молоді? Хто дописує в журнал, хто його редагує? Це молоді люди?

— У журналі вже є стала команда та нові дописувачі, які пробують себе у цій сфері. Пишаємося рубрикою «Літнатхнення», в якій публікуємо вірші та короткі прозові твори юних письменників і поетів, користуючись нагодою, запрошую прислати свої роботи, найкращі будуть відібрані редакційною радою та опубліковані в журналі. Також користуються популярністю рубрики Must read — зірки українського шоу-бізнесу рекомендують, що почитати, «Україною за півціни» — як і куди можна подорожувати із студентським квитком, а ще в нас найцікавіші статті перекладають англійською мовою. Це дозволяє іноземцям дізнатися щось актуальне і цікаве легко і зручно, а нам — учити англійську.

■ Чого бракує сучасній молоді?

— Важко сказати однозначно про всіх. Та молодь України, а це за законодавством, люди від 14 до 35 років, найбільше потребує якісної профорієнтаційної освіти вже зі школи, практичної вищої освіти, можливості працювати, купити житло (чи взяти доступний кредит) та бути мобільними (подорожувати як Україною, так і за кордоном). У нас молодь розумна і креативна, варто тільки дати можливість розвинути їх талантам та підтримати на етапі старту.

■ Як мотивувати молоде покоління брати участь у житті країни? Розвивати українську науку, кіно?

— Виділяти на це гроші. Давайте подумати самі? В молоді є купа ідей та енергії. Вони їх усе одно кудись направлять, і ми, платники податків, все одно будемо за це платити. Нам варто зробити вибір: або ми платимо за якісне практичне навчання і створення класних потрібних матеріальних і нематеріальних продуктів; або ми платимо за відшкодування різних збитків, лікування наркоманії й алкоголізму, на жаль, поширених серед ді-

Мар'яна Циганин — засновниця, натхненниця, автор, редактор... і просто гарна дівчина.
Фото з архіву героїні.

тей і підлітків, утримання кризових центрів, виплати допомоги з безробіття, непосильні пенсійні внески, бо працюючих менше, аніж пенсіонерів, та інше. Молодь хоче брати активну участь у житті країни, просто не завжди знає про такі можливості. Щоб виправити це, я і створила Repost, а зараз стала членом ради з питань молодіжної інформаційної політики і вірю, що будуть хороші результати.

■ Які, на вашу думку, кроки має зробити влада, щоб втримати молодь на Батьківщині?

— Кожен має зробити свій внесок. Але оскільки йдеться про владу, то я вважаю, що варто створити стипендіальний фонд, за рахунок якого відправляти кращих учнів країни у кращі навчальні заклади світу, з умовою повернення назад та 5 чи 10 років упродовження набутих знань в Україні. Молодь не потрібна тут тримати, думаю, треба створити умови, щоб вони хотіли тут жити, творити, вкладатися і реалізовуватися. Варто поча-

ти серйозно ставитися до молоді не як до далекого майбутнього, якоїсь проблеми, а як до лідерів думки сьогодні, рівноцінних партнерів у вирішенні соціальних, економічних, освітніх та інших питань.

■ Чи порушуєте ви такі питання на сторінках журналу?

— Так, звісно. На сторінках Repost ми писали і про молодіжні центри в Україні, і про навчальну програму «Молодіжний працівник», і про навчальні програми обміну студентами, і про конкурси кращих практик молодіжної роботи в Україні, і про діяльність активних громадських об'єднань, і про молодих науковців та їхні винаходи... Інезбираємося на цьому зупинятися.

■ Якої підтримки журнал потребує на даний час?

— Ми розпочали пошук по обласних і великих містах України молодих журналістів, тому welcome у нашу команду. Також потрібна фінансова підтримка, щоб покращити якість видання та його піар. ■

■ МАЙСТЕРНІСТЬ

Побачити людину

Переможницею журналістських конкурсів стала економіст, яка пише про людей свого міста

Ліна КУЩ,
Перший секретар Національної спілки журналістів України

На зустрічах зі студентами і школярами мене часто запитують, яка освіта потрібна журналісту. Моя відповідь: думайте не стільки про назву факультету, скільки про те, як пізнати життя і людей. Без такого досвіду в журналістиці не досягти успіху. Приклад Олени Єрмоленко, яка розпочала шлях журналістики після роботи в абсолютно «нетворчій» сфері, — тому підтвердження. Мені подобається, що Олена знайшла свою родинку: розкривати проблеми через людей, маючи хист викликати співрозмовника на відвертість. І зачепити читача несподіваним поворотом теми чи цікавою долею. А ще вона власним прикладом доводить, що журналісти з невеликих міст і районів можуть ставати переможцями всеукраїнських конкурсів. Розповідь про нашу колегу з'явилася нещодавно і на сторінках профільного «Журналіста України».

За першою своєю освітою Олена Єрмоленко — економіст. У 2014 році в її життя, як і в життя багатьох на Донбасі, втрутилася війна: організація, де працювала, припинила діяльність, тож довелося думати, як бути далі. Під впливом тих страшних подій вона вирішила стати психологом, щоб допомагати людям бороти тривогу й навантаження, вступила на заочне відділення факультету психології Дніпропетровської філії Міжрегіональної академії управління персоналом. Якось прочитала оголошення, що сайту з веселою і задиристою назвою «Шкварки» потрібні журналісти. Згадала, що колись їй подобалось писати шкільні твори, тож надіслала своє резюме. Так і прийшла в журналістику. Готувала репортажі з рідного Покровська, писала про людей, які роблять життя кращим, про те, чим живуть і про що мріють переселенці, порушувала актуальні теми в журналістських розслідуваннях...

Щоб набути справжньої журналістської майстерності, оволодіти тонкощами

Олена Єрмоленко (праворуч) із героями своїх публікацій.

професії, Олена не пропускала будь-якої можливості побувати на конференціях і тренінгах. Сама відчувала, як змінюються її підходи до підготовки матеріалів, як стає легше працювати з темою, а публікації отримують ширший резонанс.

Про успіх у новій для неї професії засвідчують перемоги в професійних конкурсах. Олена стала одним із переможців у Всеукраїнському конкурсі пам'яті відомого журналіста Дніпропетровщини Бориса Брагінського — з журналістським розслідуванням «Почем опиум для народа» щодо підліткової наркоманії.

— Це працюючи у «Шкварках», за-

початкувала проєкт, який умовно назвала для себе «Долі переселенців», — каже пані Олена. — Дві мої перші героїні — художниця Наталя Ільїна і медпрацівник Світлана Толмачова з Авдіївки. Саме їхні життєві історії підштовхнули до цієї теми в моїй роботі, де відчай і оптимізм героїв живуть поруч.

Більшість її публікацій — саме з життя переселенців у Покровську.

Одна з таких статей, з on line журналу «Своє.City», — серед переможниць Всеукраїнського конкурсу Благодійного фонду «ГОРЕНІЄ» і Національної спілки журналістів України. ■

■ ВИСОКА НОТА

Нова весна
в академіїДо 120-річчя
французького
композитора
Франсіса Пуленка

Ольга ГОЛИНСЬКА

Національна музична академія України імені Петра Чайковського «Київська консерваторія» започатковує новий мистецький проект — Міжнародний фестиваль «Європейська весна в Академії», приурочений до святкування Дня Європи в Україні, який традиційно відзначається у третю суботу травня. Щороку фестиваль включатиме різноманітні концерти, творчі та наукові заходи, присвячені певній знаковій для європейської музичної культури постаті. Цьогоріч у центрі уваги видатний французький композитор Франсіс Пуленк — 120 років від дня його народження вшановує світова музична спільнота.

У рамках фестивалю, який відбудеться за підтримки Французького інституту в Україні, планується міжнародна науково-практична конференція «Франсіс Пуленк і його друзі у сучасному музикознавчому просторі» за участі провідних українських та іноземних музикознавців (17–18 травня). Головним гостем стане професор Ерве Лякомб — відомий французький науковець, завідувач кафедри музики та музикознавства Université Rennes 2, автор фундаментальної монографії Francis Rouleuc. Месьє Лякомб виступить із розгорнутою доповіддю та проведе майстер-клас для студентів київської академії.

Важливо зазначити, що двоюрідний онук Франсіса Пуленка месьє Бенуа Серенж, який очолює Товариство друзів Франсіса Пуленка (Association des amis de Francis Rouleuc), у листі до оргкомітету висловив захоплення проектом і привітав з організацією першого в Україні форуму такого рівня. Відтепер анонс київських заходів розміщено на офіційному сайті товариства серед визначних міжнародних подій, пов'язаних з ім'ям видатного композитора.

У програмі фестивалю заплановано кілька концертів. У Великому залі імені Героя України Василя Сліпака НМАУ імені Петра Чайковського 17 травня (19.00) відбудеться святковий вечір за участі Симфонічного оркестру студентів академії (художній керівник і диригент — заслужений діяч мистецтв України, професор Ігор Палкін). Звучатимуть такі твори Франсіса Пуленка: Концерт для двох фортепіано з оркестром (солісти — заслужений діяч мистецтв України Грина Алексійчук і заслужений артист України Юрій Кот) і «Сільський концерт» для клавесина з оркестром (прем'єра в Україні; солістка — лауреат міжнародних конкурсів Олена Жукова) та опуси Моріса Равеля — «Болеро» і Концерт для фортепіано з оркестром (солістка — лауреат міжнародних конкурсів Марія Пухляк).

У камерній імпрезі 19 травня об 11-й годині у Малому залі академії будуть представлені вокальні та інструментальні композиції Франсіса Пуленка, які нечасто виконують в Україні.

Міжнародний фестиваль «Європейська весна в Академії» робить свій перший, але впевнений крок! Вхід на всі заходи — вільний. ■

■ ФЕСТИВАЛЬНИЙ СИНДРОМ

Море ультрасучасного

В Одесі знову два дні та дві ночі звучала нова музика з трьох десятків країн

Іванка ОЛІЙНИК

Як бачать світ творчі люди? Щоб зрозуміти це і відчути власними вухами, очима, вібраціями тіла, треба побувати в особливих місцях. Такою точкою концентрації сучасного мистецтва в Україні ось уже 25-й рік є фестиваль «2 дні та 2 ночі нової музики» в Одесі. Цієї весни його учасниками стали близько 200 артистів із трьох десятків країн — музиканти різних напрямів, стилів, рангів та вікових генерацій. А там, де зустрічаються прогресивні митці з усього світу, і кожен відвідувач стає частиною хвилі ультрасучасного.

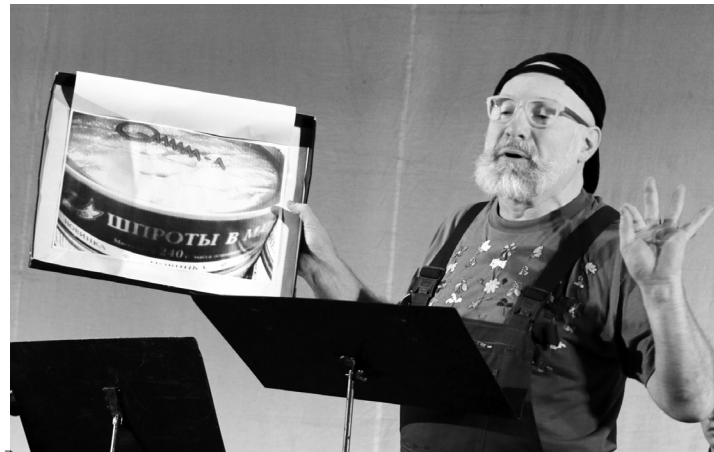
Близько 150 виконаних музичних творів, із яких 30 прем'єрних, море вражень і море Чорне поруч — усе це фестиваль «2 дні та 2 ночі нової музики» в Одесі.

Із першої фестивальної миті ви відчуваєте, що потрапили в якусь вишукану гру, де з кожним новим твором добровільно-примусово набуваєте іншої ролі. Гра проникла в усі шпирини цього дійства — на сцені, в залі, між композиторами і виконавцями, виконавцями і слухачами; гра кольорів, тембрів, технік, смислів, підтекстів, підзвуків. Ця гра вимагає вашої активної уваги й усе нових яскравих експериментів для її втримання від виконавців. У пошуку незвичних тембрів інструментами є не тільки вже звичні скрипка, фортепіано, ксилофон, а й пілка, лєска, пластикові стакани, тарілки на кухонних губках, і саме тіло людини — наприклад, ноги у капцях і без, відстукування й рухи в повітрі частинами тіла з різною динамікою і ритмом. Тут усе пов'язано і переплетено: звуки, жести, танці, кожен подих, закулісні розмови і коментування героєм самого себе — все стає частиною партитури твору.

До легкого шоку підготували вже назви композицій, серед яких This can be-e-er! («Ця

бляшанка пи-и-ива!» Олег Таганов), «Троє голих» та «Четверо голих» (Марко Момі), «Ліфт» (Людмила Самодаєва), «Ножна гра» (Ріріко Абе), «Відбитки пальців на струнах, клавішах і клапанах» (Володимир Рунчак). Або ж «Музичний зоопарк» — назва циклу 12 міні-моно-опер 12 різних композиторів Європи, серед яких «Шпроти» (Бене Гартль), «Горила і метелик» (Асмаї Чібалашвілі), «Медуза» (Кіра Майденберг-Тодорова) та подібні. Утім були серйозні філософські назви, які, щоправда, не обов'язково збігаються з очікуваннями: «Умовивідна уявність №1» (Аршія Самсамініа), «Наприкінці початку» (Яна Шлябанська), «Теорія слі: бруд» (Бріс Позе), «Популярні контексти» (Матей Шломовиц). Усі вони разом — ніби відблиски одного великого океану, ім'я якого Постмодерністський світ.

Усі учасники — безумовно, яскраві музиканти дивували не тільки музикою, а й театральністю виконання. Завдяки цьому те, що чуєш, набуває продовження у тому, що бачиш — рухах, поглядах і міміці артистів. Одним із найяскравіших був австрійський вокаліст Руперт Бергман із блискучими сольними партіями у «Сьогодні

Руперт Бергман на одеському фестивалі «2 дні та 2 ночі нової музики». Фото з «Фейсбука».

ні ввечері Боріс Годунов» (Кармелла Цепколенко) та «Покликання Мойсея» (Цвети Дімітрової). Виразність обличчя, жести і слова соліста додавала ефекту до вправного володіння тембром та інтонацією густого баритону. Варто акцентувати, що загалом увагу глядачів захопили твори знакових для сучасної академічної музики в Україні персон: гумористична міні-моно-опера Кармелли Цепколенко (Одеса) «Сьогодні ввечері Боріс Годунов» та мелодрама «Орестея» Олександра Козаренка (Львів). Ці та інші композиції українських композиторів підтвердили, що вітчизняні митці не відстають від тенденцій європейського арту, а може, й задають їх.

Музичний простір фестивалю «2 дні та 2 ночі нової музики» гармонійно зливався з візуальним мистецтвом. Над головною сценою проектувалася онлайн-трансляція перфоменсу художника, що паралельно концерту творив в одній з частин головної сцени. «Два в одному» — це запрошений український мураліст, художник, ілюстратор Міша Тютюнник (MDOT), нині популярний у США (Брукліні, Нью-Йорку), де живе і працює останні роки.

Окрім насиченої концертної програми фестивалю, всі бажаючі також мали можливість відвідати презентації нового компакт-диску Олександра Козаренка та проекту «Долучай-

тесь до нашої спільноти» (Григорія Яцик), а також майстер-класу американського скрипала Дана Ауербаха. Погодьтесь, такий спектр подій за дві доби — немало. Незмінними керівниками проекту 25 років існування фестивалю «2 дні та 2 ночі нової музики» є Кармелла Цепколенко (арт-директор, засновник проекту), Олександр Перепелиця (директор), Бернгард Вульф (президент).

Місцем проведення фестивалю сучасного мистецтва стала одна з унікальних споруд Одеси, побудована ще в 1899 році в стилі італійської готики. У минулому Зала Малої біржі, а нині Одеська філармонія викликає захоплення не тільки вишуканими панно петербурзького художника Миколи Каразіна, стелею з ливанського кедрового дерева в розписах та позолоті, а й чудовою акустикою — як для звучання класичних інструментів, так і для електронної музики. Не дивно, що тут проходять й інші фестивалі: «Ріхтерфест», «Дунайська весна», «Одеська гітарна осінь», міжнародні конкурси піаністів та скрипалів, концерти поп-артистів тощо.

Під час фестивалю «2 дні та 2 ночі нової музики» в Одесі часто неочікувано відкриваєш красу не тільки «незрозумілого» сучасного мистецтва, а й невидимі раніше власні сторони. Це приємний вихід із зони комфорту! ■

■ ЧАС «Т»

Кохання біля
склепівУ Києві показують
бродвейський мюзикл про
Аддамсів

Свдокія ФЕЩЕНКО

Найочікуванішою прем'єрою року називають у Національній опереті України бродвейський мюзикл «Сімейка Аддамсів». Ця історія про дивну родину з коміксів ще 1964 року перекочувала на американські телеекрани у вигляді серіалу — і відтоді має, без перебільшення, мільйони прихильників по всьому світу. Точно магнітниме увагу і київських театралів, які бажають ходити у театр на гумористичну «чортівню», яку з інтересом можуть дивитися навіть підлітки.

Над виставою київського театру працювала литовська постановочна група, до якої увійшли режисер-постановник Кестутіс Стасіс Якштас, художник-постановник Гінтарас Макаревічус та балетмейстер-постановник Дайнюс Бервінгіс. Настрій музичний супровід забезпечує оркестр Національної оперети

Середа Аддамс із молодшим братом. Фото з сайту operetta.com.ua.

під орудою диригентки-постановниці мюзиклу — заслуженої артистки України Оксани Мадараш.

Переклад українською «Сімейки Аддамсів» зробила Яна Іваніцька. «При створенні проекту враховували психологію вітчизняного театру. Тож окрему увагу приділили перекладу діалогів. Їх адаптували під український менталітет, характер та гумор», — каже Богдан Струтинський,

генеральний директор-художній керівник Національної оперети.

Уже традиційно кілька останніх років, як і в попередніх постановках, Національна оперета чарує костюмами сценічних героїв, сценографією та сучасними балетними танцями.

За сюжетом, усе починається з... цвинтаря, де танцюють на могилах вихідці із потойбіччя. І їх не пустять назад до склепів, допоки... кохання не буде оспіване. Виявляється, донька Аддамсів на ім'я Середа (Wednesday Addams) закохується в юнака зі звичайної сім'ї. Молоді поміж собою уже вирішили побратися, але як сказати про це рідним, як познайомити батьків із геть різними правилами і звичками?! «Норма — це ілюзія. Що нормально для павука — катастрофа для мухи», — чує глядач від мадам Аддамс.

«Це мюзикл, який нагадує, що головне — родина. А це дуже важливо і актуально в наш час, адже сім'ї розпадаються, люди розлучаються через дрібниці, невеликі сварки. Вони забувають, що варто шукати спільні рішення і прагнути до взаєморозуміння», — сказав перед прем'єрою виставою литовський режисер Кестутіс Стасіс Якштас, який до Києва вже ставив «Сімейку Аддамсів» у Каунаському державному драматичному театрі. У Литві, за словами режисера-постановника, глядачі виставу люблять.

До речі, спілкування на прес-конференції Кестутіс Стасіс Якштас почав з того, що запропонував хвилиною мовчання згадати всіх, хто загинув за волю України. ■

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України;
Фонд сприяння розвитку мистецтв;
газета «Україна молода»; Центр рейтингових досліджень «Еліт-Профі»

КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

Бог, Босх і чужі сні

«Не жартуйте з жанрами — вони помстяться»
(А. Моруа)

Костянтин РОДИК

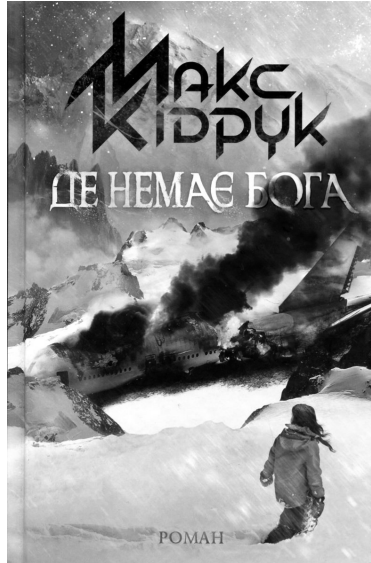
Коли доводиться із сумом констатувати, що в нинішній українській літературі досі немає автора калібру Дена Брауна, то це не означає, що ніхто зі співвітчизників-літератів не ходить його стежками. Ідеться не про наслідування у формі ідейного плагіату, а про одну частоту світобачення та письменницької рефлексії. Наприклад, Микола Хомич схожий на американця в ідеологічній археології — обох непокоять тромби історичної пам'яті. А Макс Кідрук так само затято актуалізує давнє гасло «знання — сила».

Можливо, М.Кідрук є в Україні найбільш управним «перекладачем» з нефікшну на худліт. В ідеалі вікіпедійні статті мали би виглядати, як окремі глави з Кідрукових романів. Як-от, приміром, історії з його останнього роману «Там, де немає Бога» (К.: Клуб сімейного дозвілля, 2018) — про американський футбол, експлуатацію літаків, умови виживання на високогір'ї і навіть про специфіку християнської церкви у нехристиянських середовищах.

Якось у Сергія Оксеніка надбав фразу, на перший погляд, цілком ситуативну, «прохідну»: «Навіщо цю знати, коли немає з ким про це поговорити» (Лісом, небом, водою. Лисий. — К.: Смолоскип, 2014). Та вона засіла в голові і почала продукувати власні смисли. «Щось узнати» — це ж завжди результат подорожі; чи то книжками, а чи географією? Ну так, є ще й побутова комунікація — але там відбувається обмін інформацією, набутою з двох перших джерел? Либонь, не випадково чи не всі письменники мандрують (у той чи той спосіб), а більшість мандрівників — пишуть і собі стають письменниками?

Пізніше у філософа Володимира Єрмоленка вичитав означення причини, через яку люди залюбки стрибають на цю безупинну каруселю: «Шаленство змушує людей вибитися зі звичної життєвої колії, а отже — поневірятися та податися у мандри» (Корабель шаленців. Нариси з культури несамовитості, глупоти і безрозсудства. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017). Отже, вибитися «з убивчої визначеності усього наперед, яка іноді межує з приреченістю... З огидного повітря, отруєного буденністю», — як написав у своїй першій книжці М.Кідрук (Мексиканські хроніки. — К.: Нора-Друк, 2009).

Тревелог припав читачеві до душі — перевидавався, як і подальші Кідрукові дорожні нотатки, неоднораз. Алгоритм «дізнатися-розповісти» спрацював справно. Але дещо вирізняло «Хроніки» поміж аформальних путівників — то був, вважай, звіт про мандрівку за мрією. Перша чверть тексту — хронологія пе-

редчуттєвої ейфорії, аж ось так: «Лишилось менше двох годин до початку Мрії».

Той текст іще не випадало розглядати у координатах «дорослої літератури». Трохи мав рації критик Олександр Стусенко, коли писав: «Письмо, схоже на вправу юного дописувача журналу «Однокласник»... Наразі Максима Кідрука, як письменника, я не бачу». Та, як скоро з'ясувалося, мрією мандрівника було не лише об'їздити світ, а і стати письменником. Він швидко переформатував дебютний текст в авантюрний роман «Навіжені у Мексиці» (Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2011), а ще за рік випустив свій перший трилер «Бот» (Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2012).

Власне, «Бот» — це так само презентація однієї футурологічної ідеї, на чому зробив кар'єру Ден Браун. І Максима Кідрука так само цікавить не вікіпедійна складова вабливої теорії, а можливі системні похибки її втілення. Є тут фраза-ключ: «У війні майбутнього солдат стане найслабшою ланкою». Отже, йдеться про горезвісний людський фактор — коли красиво-бездоганна машинна логіка руйнується випадковим людським вчинком. Або — бездіяльністю, про що ішлося на початку «Мексиканських хронік» («у нашому житті існує таке страшне слово: «потім»). Тепер ось, у романі «Там, де немає Бога» нестандартна заклепка, використана ремонтником, спричинює авіакатастрофу та... втрату віри.

За показником «ерудиція плюс екшн» М.Кідрук упевнено стоїть на тому ж ескалаторі, що і Д.Браун. Добрим репортером наш автор зарекомендував себе ще у тревелогах (глави-спогади гравця про фінал чемпіонату — то взагалі репортажний зразок). А от «про Бога» у Кідрука — починаючи від назви — все якось туманно. Коли він пише «я дещо зтямив того дня» — це не конче означає подальше прозоре пояснення. Письменник трактує не прогнозований людський фактор як вияв «фундаментальної недосконалості буття». В такому сенсі — це «претензія» до Господа. Але у висліді виходить, що той фактор здатен не лише усе зруйнувати, а може й будь-чому зарадити. А це вже, схоже, «не про Бога — це про повагу до того, ким ми є». Дуже нагадує філософування Фрідріха Ніцше, ні? Не таке вже й дивне припущення, коли бачи-

мо чесне Кідрукове зізнання про «книги, які допомагають зрозуміти ідеї, які ставали підвалинами для роздумів і реплік моїх героїв». А остання фраза роману — «Повертався туди, де давно немає Бога. Розказувати про те, що таке Бог», — то вже, як не крути, майже апологія Ніцше.

І ще одна алюзія на німецького мислителя, котрий застерігав не вдивлятися у прірву, аби вона не звернула на тебе уваги. «Він так багато думав про катастрофу, й ось вона сталася», — усвідомлює персонаж-пілот останнього Кідрукового роману. Й далі висновок: «Не існує такої речі, як зовнішній тиск. Це все у твоїй голові». А це вже — тема останнього роману Яна Валетова «Чужі сні» (Х.: Фоліо, 2018).

Ян Валетов, як на мене, найдосконаліше з усіх українських письменників володіє екшн-технікою — її рівень цілком порівняний з Брауновим. У бекґраунді письменника з Дніпра використаний різних трилер-моделей: політичної, історичної, археологічної, постапокаліптичної. Нерідко вони «обтяжені» декораціями екологічної катастрофи і майже завжди мають у підґрунті ідейні причини трагедій.

Усе це є в романі «Чужі сні», уперше маркованому автором як «фантастичний». Отже, відпала потреба у причинно-наслідковій сюжетній зав'язці. Є данність: два дзеркально-паралельні світи. Водному панує позакритична спека і нормальне життя просто неба можливе хіба на «Мурманської Рив'єре» та «у самого берега теплого Білого моря». В іншому — новітній льодовиковий період: «В її міре Київ оставлен 12 лет назад: промёрзшая до самого дна река, мёртвые деревья на склонах холмов — те, что не успели порубить на дрова. Ледяная пустыня. Безмолвие».

Зрештою, подібні кліматичні екстремі вже зустрічалися у попередніх творах Валетова. Взагалі світ виживання — його фірмово-авторський світ; одна з ранніх книжок називалася однозначно: «Линитисися живим» (2007). І всюди позитивні персонажі лише відстрілювалися-рятувалися. У «Чужих снах» матрицю перекинуто навспак: героями стали мисливці.

Мисливці-солдати. І як усі солдати (не важить — червоної армії чи вермахту), вони переймаються класичними сумнівами: «Он не убийца. Он делает свою работу. От этой работы зависит жизнь его мира... миллионы людей... И если для достижения цели нужно будет убивать — он будет убивать... Человеческая жизнь — ерундовая плата за спасённую планету». Звісно,

їхні командири послугуються так само упізнаною мовою ненависті: «Тварь из чужого мира... Найти и уничтожить».

Отже, двобій спецназів — однаково вправних, мотивованих, із самурайським кодексом честі. Симпатії читача — по обидва боки конфлікту. Просто-таки два набори «містер і місіс Сміт» у голові Біллі Міллігана. Нескінченна анфілада смислових дзеркал, та ще й пересичена адреналіном спецефектів, — це завжди видовищно. Але викермувати з неї сюжет так само тяжко, як літак, що зірвався у штопор.

Звісно, у рукаві письменника залюбки знайдеться «deus ex machine» — надто коли називаєш книжку «фантастикою». Ян Валетов делегує місію порятунку симпатично-непримиренних світів романістові, як репрезентантові деміургічного цеху. Авжеж, «література — это лучшее, что создали люди на текущий момент». Деміург, ясна річ, розрулює ситуацію — пише роман зі щасливим кінцем і цей текст через загадкові ноосферні механізми впливає на реальність цілком позитивно.

Припущення, що книжка здатна «змінити світ», аж ніяк не нове — і водночас «вічно молоде». Вже маємо безліч яскраво-різноманітних літературних зразків про магічну силу зосередженого думання, і матимемо не менше вартісних новинок. Але який мисленнєвий екстракт пропонує письменник-деміург із «Чужих снів»? «Нельзя спасти свой мир, уничтожив другой» — коротко, мудро, красиво. І... якось не переконливо? А як же, наприклад, уберегтися від смертельних епідемій? Якщо вірус (а це і є інший світ) не піддається ані лікуванню, ні локалізації? Як-от, «руський мір»?

У попередньому романі один із позитивних персонажів Валетова каже: «Не убий» — это для людей. Не для зверей» (Кращий вік для смерті. — Х.: Фоліо, 2017). І в той же книжці є застереження супроти простих моральних рецептів типу «давайте жити дружно». Звісно, Іншого треба зрозуміти. Але ж не підтасовувати результати — а ну, як таке вивчення призведе до однозначного висновку: дружно він жити не може за своєю природою? А ти ніби з ним уже «дру-

жиш», перебуваєш під захистом взаємообов'язків, розслабився... «Самая дорогая из иллюзий — иллюзия защищённости».

У передмові до «Чужих снів» Ян Валетов пише: «Новый жанр — это непреодолимый соблазн!». Можливо. Але це точно не привід кидати в каструлю всі інгредієнти, котримі раніше у своєму письменстві не послуговувався. Карикатура з кінцем Путіна—Крутова — грубе випадання з жанрової стилістики цього конкретного роману. Підліток-мольфар з останньої сторінки — взагалі за межами пристойної літератури. Навіщо було неприховано позичати у Булгакова Воланда — не зрозуміти. Проблема, умовно кажучи, деміургічної ініціативи має в сучасній українській прозі неабиякі досягнення (узяти, хоча б, Дяченків), аби варто було так необачно поверхово її торкатися. «Твою мать, подумал Давыдов»...

Поспішав здати рукопис до видавництва? Письменник-рятівник із «Чужих снів» писав хутко, ніби Кокотюха: «Со скоростью пять тысяч знаков за тридцать минут и сам собой гордилсья». Редакторів годилося б пояснити авторові, що швидкістю гордіться на іподромі та ще, як казав класик, при ловитві бліх. Звернути увагу на блаженський та нав'язливий, як у запштатному радянському гастрономі, асортимент порівнянь (слони—носороги—бегемоти). Опустити нарешті шлагбаум перед перлом «чесались зубы», що кочує з роману до роману. Натомість подибуємо ще крутіший образ: «Глаза начали чесаться изнутри». Чи це отак виглядає «Босховський персонаж в современном интерьере»?

Отже, хронічна проблема редактора? Чи свідомо орієнтація на нижчий читацький рівень? Як зазначено в передньому слові — «другие рынки, другие заботы, другие читатели». Ті, кому «посмотреть и обсрасться»?

Прикро завершувати на дефектологічній ноті, але «експеримент із фантастикою» не заручуєш до активу Яна Валетова — одного з кращих вітчизняних «жанровиків». Свій письменницький арсенал він блискуче задемонстрував в експозиції роману — та виявилось, що в метафізичних хащах, куди був сунувся далі, ця зброя не помічна. ■

ЛІДЕРИ-2018: жанрова література

1.	Юрій КОСАЧ. Сеньйор Ніколо. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 512 с.(п)	60,59
2.	Юрій ВИННИЧУК. Сестри крові. — Х.: Фоліо, 384 с.(п)	39,41
3.	Макс КІДРУК. Де немає Бога. — Х.: Клуб сімейного дозвілля, 480 с.(п)	33,65
4.	Дмитро КОРЧИНСЬКИЙ. Естетика жебрацтва. — К.: Залізний тато, 424 с.(о)	32,24
5.	Андрій ЛЮБКА. Твій погляд, Чіо-Чіо-сан. — Чернівці: Meridian Czernowitz, 336 с.(п)	24,65
6.	Андрій ЦАПЛІЄНКО. Стіна. — Л.: Видавництво Старого Лева, 576 с.(п)	21,53
7.	Ян ВАЛЕТОВ. Чужие сны. — Х.: Фоліо, 368 с.(п)	18,76
8.	Леся ДЕМСЬКА. Літо психіатра. — К.: Легенда, 176 с.(о)	16,59
9.	Сергій ОКСЕНИК. Самка богомола. — К.: Темпора, 312 с.(с)	16,06
10.	Іван КОРСАК. Отаман Чайка. — К.: Ярославів Вал, 504 с.(п)	13,00
11.	Аркадій БАБЧЕНКО. Війна. — К.: BookChef, 400 с.(п)	12,71
12.	Іларіон ПАВЛЮК. Білий попіл. — Л.: Видавництво Старого Лева, 352 с.(п)	10,35
13.	Кузьма СКРЯБІН. Місто, в якому не ходять гроші. — К.: Люта справа, 80 с.(о)	8,65
14.	Люка ДАШВАР. Ініціатива. — Х.: Клуб сімейного дозвілля, 416 с.(п)	8,47

*номінувалося 69 видань

Григорій ХАТА

■ ФУТБОЛ

Час уже близько

Після чергової втрати очок динамівцями ще ближчою стала дата коронації «гірників» у національному чемпіонаті

Уже в наступному турі до-нецький «Шахтар» може достроково оформити своє 12-те за ліком чемпіонство. З огляду на постійні пробуксовки їхнього головного конкурента наприкінці першості, недосяжними для «Динамо» «гірники» мають можливість стати за три тури до фінішу. Наступного «уїкенду» підопічні Паулу Фонсеки гратимуть у Запоріжжі проти «Зорі», яка напередодні відібрала очки у «біло-синіх», чим посприяла додатковому пришвидшенню процедури коронації майбутнього чемпіона країни.

Як відзначив після нічиєї з луганським клубом наставник динамівців Олександр Хацкевич, його команда повністю контролювала хід поєдинку з луганчанами, тоді як опоненти практично нічого не створили. Однак реалізація «біло-синіми» своїх голевих моментів була на неймовірно низькому рівні — їхній молодий форвард Назар Русин «запоров» кілька 100-відсоткових нагод. Відтак єдиного забитого Русиним гола виявилось недостатньо для перемоги киян. Натомість «Зоря» на останніх хвилинах поєдинку зі стандарту реалізувала одну з небагатьох своїх нагод для взяття динамівських воріт, змусивши таким чином Олександра Хацкевича нагадати собі й представникам ЗМІ, що наприкінці травня у нього завершується контракт із «Динамо».

В останні тижні футбольною Україною активно ширяться чутки про зміну головного тренера «біло-синіх». Проте в динамівському клубі радять громадськості не займатися тренерськими прогно-

У другому посліп домашньому матчі динамівці обмежилися результативною нічиєю.
Фото Олександра ПРИХОДЬКА.

зами, а дочекатися офіційних повідомлень своєї прес-служби. Інформацію ж про призначення на пост очільника «Динамо» Олексія Михайличенка, котра з'явилася після втрати динамівцями очок у матчі позаминутого туру проти «Олек-

сандрії», в клубі назвали недостовірною.

Загалом, під орудою Хацкевича «Динамо» так і не спромоглося відшукати свою гру, хоча для цього в нинішньому сезоні «біло-сині» провели практично повну кадрову

реорганізацію основного складу. Водночас зі змінами на тренерському містку власник динамівського клубу Ігор Суркіс не поспішає й, вочевидь, вирішуватиме тренерське питання вже після завершення «срібного» для «біло-синіх» сезону,

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. Другий етап. 28-й тур.

«Маріуполь» — «Львів» — 2:0, «Динамо» — «Зоря» — 1:1, «Шахтар» — «Олександрія» — 2:1, «Арсенал-Київ» — «Чорноморець» — 3:3, «Десна» — «Олімпік» — 2:1, «Ворскла» — «Карпати» — 1:1.

Турнірне становище в 1 шістці: «Шахтар» — 73, «Динамо» — 62, «Олександрія» — 48, «Маріуполь», «Зоря» — 39, «Львів» — 30.

II шістка: «Десна» — 38, «Ворскла» — 35, «Олімпік» — 28, «Карпати» — 26, «Арсенал-Київ» — 25, «Чорноморець» — 22.

Бомбардири: Мораес («Шахтар») — 18, Циганков («Динамо»), Швед («Карпати») — 14.

в якому чемпіонський титул, без сумніву, знову дістанеться «Шахтарю».

Щодо ж до «бронзи», то її, скоріше за все, вперше у своїй історії виграє «Олександрія». Після нічиєї в Києві підопічні Володимира Шарана були близькими до здобуття очок і в грі з іншим грандом, проте досягти «мирової» з «Шахтарем» їм не дозволив кращий бомбардир чемпіонату Мораес, котрий нарешті перервав своє майже місячне «голеве мовчання».

Незважаючи на підвищену цікавість до тренерського майбутнього очільника «Динамо» та майбутнього дебюту «Олександрії» в груповому раунді Ліги Європи, найбільша інтрига в поточному розіграші УПЛ усе ж зберігається навколо останніх позицій в турнірній таблиці. Не так давно столичний «Арсенал» стояв першим на виліт, однак після низки вдалих матчів «каноніри» близькі до того, аби взагалі залишити «перехідну зону».

■ ФУТБОЛЬНА МОЗАІКА

Олексій ПАВЛИШ

Ліга чемпіонів

У фіналі суперліги зіграють два англійські клуби, котрі на шляху до головного матчу турніру продемонстрували супер-бійцівський характер та неймовірну віру в перемогу. І «Ліверпулю», й «Тоттенхему», котрі 1 червня зустрінуться в Мадриді на стадіоні «Ванда Метрополітано», в повторних півфінальних поєдинках довелось зробити практично неможливе — відіграти сумарно різницю в три м'ячі. При цьому якщо мерсисайдці в фіналі ЛЧ зіграють вдруге посліп, то «шпори» вперше в своїй історії дісталися до вирішальної стадії головного клубного турніру Європи.

Ліга чемпіонів. Півфінали. Матчі-відповіді. «Ліверпуль» (Англія) — «Барселона» (Іспанія) — 4:0 (перша гра — 0:3), «Аякс» (Голландія) — «Тоттенхем» (Англія) — 2:3 (1:0).

Ліга Європи

У другому за престижністю клубному турнірі Європи також буде англійський фінал — «Челсі», який у серії пенальті пройшов «Айнтрахт», зіграє проти «Арсенала», який був сильнішим за «Валенсію».

Вирішальний поєдинок Ліги Європи пройде 29 травня в Баку.

Півфінали. Матчі-відповіді. «Валенсія» (Іспанія) — «Арсенал» (Англія) — 2:4 (Гамейро, 11, 58 — Обамайянг, 17, 69, 88; Ляказетт, 50; перша гра — 1:3), «Челсі» (Англія) — «Айнтрахт Франкфурт» (Німеччина) — 1:1 (по пен. 4:3; Лофтус-Чік, 28 — Л. Йовіч, 49; 1:1).

Англія

Неймовірна чемпіонська гонка завершилась перемогою «Ман. Сіті» — підопічні Гвардіоли лише на один пункт випередили «Ліверпуль». В останньому матчі ліги у старті вийшов Олександр Зінченко, який разом із «городянами» вдруге посліп виграв

Півзахисник збірної України Олександр Зінченко у складі «Манчестер Сіті» вдруге посліп виграв чемпіонат Англії.
Фото з сайту sport.ua.

«золото». Цього сезону вихованець «Шахтаря» провів 14 матчів у рамках АПЛ, відзначившись трьома асистами.

У чемпіонаті, який завершився, грав і хавбек «Вест Хема» Андрій Ярмоленко — в активі экс-капітана «Динамо», який не грав із жовтня через травму, 9 матчів, два голи та одна голева передача.

Прем'єр-ліга. 38-й тур. «Бернлі» — «Арсенал» — 1:3, «Брайтон» — «Манчестер Сіті» — 1:4 (Г. Мюррей, 27 — Агуєро, 28; Лапорт, 38; Марез, 63; Гюндоган, 72; Зінченко («МС») — 90 хв.), «Крістал Пелас» — «Борнмут» — 5:3, «Манчестер Юнайтед» — «Кардіфф» — 0:2, «Фулхем» — «Ньюкасл» — 0:4, «Саутгемптон» — «Хаддерсфілд» — 1:1, «Лестер» — «Челсі» — 0:0, «Ліверпуль» — «Вулверхемптон» — 2:0 (Мане, 17, 82), «Уотфорд» — «Вест Хем» — 1:4, «Тоттенхем» — «Евертон» — 2:2 (Дайєр, 3; Еріксен, 75 — Уолкотт, 69; Тосун, 72).

Підсумкове турнірне становище: «Манчестер Сіті» — 98, «Ліверпуль» — 97,

«Челсі» — 72, «Тоттенхем» — 71, «Арсенал» — 70, «Манчестер Юнайтед» — 66, «Вулверхемптон» — 57.

Бомбардири: Обамайянг («Арсенал»), Мане, Салах (обидва — «Ліверпуль») — 22.

Іспанія

Голкіпер «Леганеса» Андрій Лунін вийшов в основі клубу вперше за два місяці — українець пропустив два м'ячі, а «біло-сині» програли.

Натомість вдалим вийшов минулий уїкенд для форварда «Альбасете» Романа Зозулі — в матчі Сегунди экс-гравець «Дніпра» відзначився двома голами та результативною передачею, а його клуб продовжує боротися за путівку у Прімеру.

Ла Ліга. 37-й тур. «Атлетик» — «Сельта» — 3:1, «Атлетико» — «Севілья» — 1:1 (Коке, 30 — Сарабія, 70), «Барселона» — «Хетафе» — 2:0 (Відаль, 39; Арамбаррі, 89 (у свої ворота)), «Бетіс» — «Уеска» — 2:1, «Жирона» — «Леванте» — 1:2, «Райо Вальєскано» — «Вальєдолід» —

1:2, «Валенсія» — «Алавес» — 3:1, «Вільярреал» — «Ейбар» — 1:0, «Леганес» — «Еспаньйол» — 0:2 (Лунін («Л») — 90 хв.), «Реал Сосьєдад» — «Реал Мадрид» — 3:1 (Меріно, 26; Сальдуа, 57; Барренчеа, 67 — Браїм Діас, 6).

Лідери: «Барселона» — 86, «Атлетико» — 75, «Реал Мадрид» — 68, «Валенсія», «Хетафе» — 58, «Севілья» — 56.

Бомбардир: Мессі («Барселона») — 34.

Італія

Туринський «Ювентус», оформивши восьме посліп «скудетто», відверто дограв сезон — «старі синьйора» поступилась надмотивованій «Ромі», яка продовжує боротьбу за місце у Лізі чемпіонів.

На третє місце після мінімальної звитяги над «Дженоа» вийшла «Аталанта», щоправда, «Інтер» має матч у запасі.

Серія А. 36-й тур. «Аталанта» — «Дженоа» — 2:1, «Кальярі» — «Лацио» — 1:2, «Фіорентина» — «Мілан» — 0:1 (Чалханоглу, 36), «Торіно» — «Сассuolo» — 3:2, «Сампдорія» — «Емполі» — 1:2, «Фрозіноне» — «Удінезе» — 1:3, «СПАЛ» — «Наполі» — 1:2 (Петанья, 83 (пен.) — Аллан, 49; Маріо Руї, 88), «Рома» — «Ювентус» — 2:0 (Флоренці, 80; Джеко, 90).

Лідери: «Ювентус» — 89, «Наполі» — 76, «Аталанта» — 65, «Інтер» (35 матчів) — 63, «Рома», «Мілан» — 62.

Бомбардир: Квальєррелла («Сампдорія») — 26.

Німеччина

«Баварія» не змогла достроково забезпечити собі чемпіонство — мюнхенці розписали «суху» нічию з «РБ Лейпцигом». Дортмундська «Боруссія» скоротила відставання до двох пунктів, але має обмаль шансів перегнати лідера у вирішальному турі.

Після нічиєї з «Байєром» гарантував собі прописку в еліті на наступний сезон

«Шальке» — українець Євген Коноплянка знову опинився поза заявкою на матч.

Перша Бундесліга. 33-й тур. «Хоффенхайм» — «Вердер» — 0:1, «Боруссія» (Д) — «Фортуна» — 3:2 (Пулішч, 41; Ділейні, 54; Гьотце, 90+2 — Фінк, 48; Ковнакці, 90+5), «Байєр» — «Шальке» — 1:1 (Хавец, 31 — Бургшталлер, 49), «РБ Лейпциг» — «Баварія» — 0:0, «Штутгарт» — «Вольфсбург» — 3:0, «Аугсбург» — «Герта» — 3:4, «Ганновер» — «Фрайбург» — 3:0, «Нюрнберг» — «Боруссія» (М) — 0:4 (Дрміч, 56; Мюль, 63 (у свої ворота); Т. Азар, 65; Закарія, 80), «Айнтрахт Франкфурт» — «Майнц» — 0:2.

Лідери: «Баварія» — 75, «Боруссія» (Д) — 73, «РБ Лейпциг» — 66, «Боруссія» (М), «Байєр» — 55, «Айнтрахт Франкфурт» — 54.

Бомбардир: Левандовський («Баварія») — 22.

Франція

«ПСЖ» у статусі чемпіона здобув першу перемогу за три тури — підопічні Томаса Тухеля «на класі» виграли в «Анже». Тим часом «Ліллль», мінімально обігравши «Бордо», майже гарантував собі срібні медалі. «Бронзу», найімовірніше, здобуде «Ліон», який за два тури до фінішу має чотири очки переваги над «Сент-Етьєном».

Ліга 1. 36-й тур. «Сент-Етьєн» — «Монпельє» — 0:1, «Анже» — «ПСЖ» — 1:2 (Тет, 88 — Неймар, 20; Ді Марія, 58), «Ам'єн» — «Тулуза» — 0:0, «Кан» — «Реймс» — 3:2, «Діжон» — «Страсбург» — 2:1, «Ніцца» — «Нант» — 1:1, «Нім» — «Монако» — 1:0, «Ренн» — «Генгам» — 1:1, «Ліллль» — «Бордо» — 1:0 (Ремі, 27), «Марсель» — «Ліон» — 0:3 (Корне, 24, 87; Дембеле, 84).

Лідери: «ПСЖ» — 88, «Ліллль» — 72, «Ліон» — 66, «Сент-Етьєн» — 62, «Монпельє» — 58, «Марсель» — 55.

Бомбардир: Мбаппе («ПСЖ») — 30.

Олександр Усик
український боксер-професіонал

«Хто сказав, що у мене травма?»

Григорій ХАТА

«ФОРМУЛА-1»

Вони творять історію

На Гран-прі Барселони гонщикам «Мерседеса» вдався п'ятий поспіль переможний «дубль»

У новому формулічному сезоні його учасники подолали лише чверть турнірної дистанції, проїхавши від його старту п'ять етапів, а чинний чемпіон світу та лідер загального заліку пілотів 2019 року Льюїс Хемілтон із «Мерседеса» вже має солідний «гандикап» над своїм головним конкурентом із «Феррарі» Себастьяном Феттелем.

Торік гонщики досить довго вели тісну боротьбу за чільну позицію. Натомість у нинішньому чемпіонаті, попри потужно проведені передсезонні старту, «Червона стайня» демонструє вельми повільний хід.

Лідер «Феррарі» програв Хемілтону вже 55 очок, загалом здобувши на етапах у Австралії, Бахреїні, Китаї, Азербайджані та Іспанії майже вповільнену менше залікових балів, ніж чинний тріумфатор попереднього сезону. Після чотирьох перших гонок у «Феррарі» неабияк сподівалися на технічне оновлення свого боліда, котре мало б додати йому швидкісних якостей. Утім, як зізнався після Гран-прі Барселони новий керівник «Скудерії» Маттіа Бінотто, встановлених на машину новинок виявилось недостатньо для боротьби за високі місця.

«Були сподівання, що завдяки аеродинамічним новачкам та оновленому двигуну ми зможемо поборотися за перемогу в Барселоні. Проте реальність виявилася абсолютно іншою», — заявив Бінотто. У міжсезонні він на керівному посту «Феррарі» змінив Мауріціо Аривабене, старання котрого в чемпіонській боротьбі визнали не надто успішними. Проте під керівництвом нового очільни-

У нинішньому «формулічному» сезоні гонщики «Феррарі» демонструють результати, котрі не відповідають високим очікуванням керівництва та вболівальників.

Фото з сайту www.f1news.ru.

ка справи «Феррарі», здається, іще гірші. Приміром, на останньому Гран-прі перший пілот «червоних» Феттель програв не тільки парі гонщиків «Мерседеса», а й пропустив поперед себе лідера «Ред булл» Макса Ферстаппена.

«Сезон довгий, тож ми будемо боротися до останнього. «Феррарі» ніколи не здається», — наголосив Бінотто.

При цьому в італійській стайні визнали, що в нинішньому чемпіонаті світу «Мерседес», гонщики котрого виграли

всі п'ять етапів, виглядає дуже потужно. Що цікаво, в кожній із попередніх гонок Льюїс Хемілтон та його партнер Вальтер Боттас робили переможний «дубль». Як результат, обоє пілотів «Мерседеса» вже суттєво відірвалися від переслідувачів

ТАБЛО

Чемпіонат світу. 5-й етап.
Гран-прі Іспанії. Залікова десятка:
1. Хемілтон — 1:35.50,443. 2. Боттас (обидва — «Мерседес») — відставання 4,074 сек. 3. Ферстаппен («Ред булл») — +7,679. 4. Феттель — +9,167. 5. Леклер (обидва — «Феррарі») — +13,361. 6. Гаслі («Ред булл») — +19,576. 7. Магнуссен («Хаас») — +28,159. 8. Сайнс («Макларен») — +32,342. 9. Квят («Торо rosso») — +33,056. 10. Гросжан («Хаас») — +34,641.

Лідери особистого заліку:
Хемілтон — 111, Боттас — 105, Ферстаппен — 66, Феттель — 64, Леклер — 57, Гаслі — 21...

Кубок конструкторів: «Мерседес» — 216, «Феррарі» — 121, «Ред булл» — 87, «Макларен» — 22, «Рейсінг поїнт» — 17, «Хаас» — 15, «Альфа Ромео» — 13, «Рено» — 12, «Торро rosso» — 6.

у чемпіонській гонці, котру завдяки трьом переможним фінішам очолює п'ятиразовий чемпіон світу Хемілтон. «Моя перемога в Барселоні — успіх нашої чудової команди. Ми творимо історію, зробивши п'ять переможних «дублів» поспіль. Співробітники на трасі та на нашій базі виконали колосальну роботу», — відзначив лідер чемпіонату. ■

БОКС

Організаційна проблематика

Дебютний бій Олександра Усика у суперважкій вазі проти Карлоса Таками відтермінується

Григорій ХАТА

Зовсім скоро вже мав би відбутися дебют абсолютного чемпіона у важкій вазі Олександра Усика в елітному боксерському дивізіоні. Проте через травму, отриману під час підготовчого періоду, його перший у «супертяжах» бій — проти Карлоса Таками, котрий був призначений на 25 травня, — у визначений строк не відбудеться. За попередньою інформацією, Усик травмував біцепс і на відновлення українському боксеру знадобиться два-три місяці.

При цьому днями у Києві боксер у своїй гостро-жартівливій манері заявив, що «у нього дві руки», а інформація про його «лікарняний» є недостовірною. «Хто вам сказав, що у мене травма?» — поцікавився Усик. Проте бою з французом камерунського походження Такамою чекати все ж не варто. Як відзначив український боксер, бій таки відмінили.

Варто відзначити, що перехід Усика до суперважкого дивізіону проходить із

труднощами. Попри те, що у боксерському світі активно обговорюють його можливе протистояння з чемпіоном світу Ентоні Джошуа, котрий, нагадаємо, остаточно відправив на спортивну пенсію Володимира Кличка, Олександр і досі не зробив жодного кроку в «супертяжах».

«Ми знаємо, що Усик отримав травму і його дебют у суперважкому дивізіоні відтерміновано. Але він має шанс стати обов'язковим претендентом, тож його бій проти Джошуа може відбутися в грудні», — заявив промоутер британця Едді Хірн.

Зауважимо, що травма Усика також передувала його виходу в ринг проти росіянина Гассієва, в протистоянні з яким наш співвітчизник і здобув титул абсолютного чемпіона у важкій вазі. Тоді, нагадаємо, окрім травми українського боксера, однією з головних причин переносу українсько-російської дуелі були й незгодженості з місцем проведення протистояння. Не виключено, що команди Усика й Таками теж не змогли знайти спільної мови, хоча й повідомля-

Олександру Усику, схоже, не надто хочеться прощатися з титулом абсолютного чемпіона у важкій вазі.

Фото з сайту xsport.ua.

лося, що за свій дебют у «супертяжах» Олександр отримає мільйон доларів.

Загалом, маючи в своєму розпорядженні чемпіонські пояси, їхні господарі можуть розраховувати на вагомий гонорар. Так, друг та кум Усика — Василь Ломаченко — за наступний свій бій на профі-ринзі, в якому йому, скоріше за все, опонуватиме Люк Кемпбелл, зможе отримати три мільйони «зелених», а ра-

зом із ними й здобути вакантний чемпіонський пояс WBC. Можливість же поповнити свою чемпіонську колекцію трофеєм Всесвітньої боксерської ради у Василя Ломаченка з'явилася після того, як ця організація задовольнила прохання його команди на проведення бою з обов'язковим претендентом Кемпбеллом за вакантний пояс WBC у легкій вазі. ■

БЕБІ-БУМ

За чий рахунок бенкет?

Вагітність Меган Маркл влетіла в копійчку британцям

Дара ГАВАРРА

Мабуть, народження ще жодної дитини у світі не викликало такого жвавого інтересу і таких очікувань, як спадкоємця Британської корони, бодай навіть у якійсь там довжелезній черзі на трон. Син принца Гаррі та американської актриси Меган Маркл, а нині — герцогині Сассекської, з'явився на світ 6 травня. До всіх попередніх обговорень, де вагітна герцогиня була, в що одягалася, які заходи відвідувала, додалися тепер ще й нові: як вона виглядає після пологів, а хто з породіль мав кращій вигляд — Кейт Мідлтон чи Меган Маркл, а як назвуть дитину, а хто буде хрещеними батьками?

Уже через два дні після народження дитини правнука було представлено королеві Єлизаветі й оголошено ім'я, яким його нарекли. Віднині

черговий спадкоємець престолу носитиме ім'я Арчі Харрісон Маунтбаттен-Віндзор.

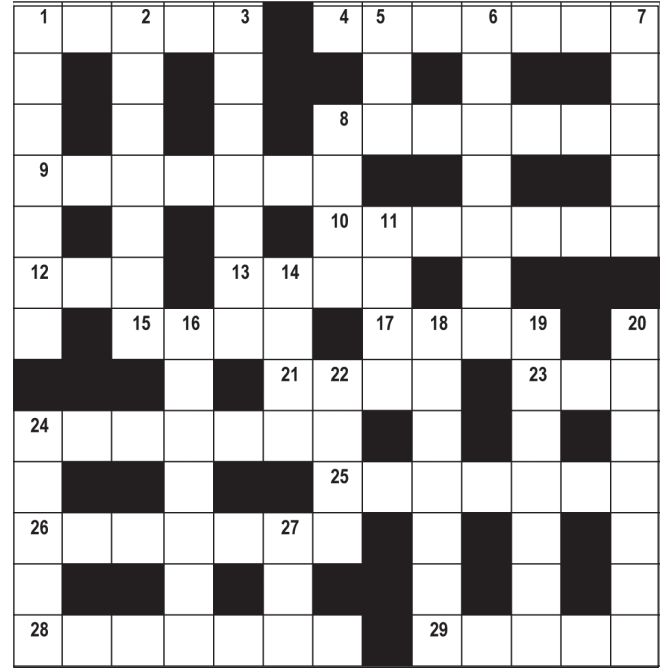
Не секрет, що американка викликала пересуди у жовтій і не тільки пресі на Британських островах ще задвог до весілля з принцом, а вже її вагітність просто-таки постійно підливала оливи у вогонь цікавості не лише британців. Хтось з інтересантів навіть підраховував майже точну цифру, в яку обійшлася ця вагітність платникам податків Великої Британії, і сума, скажемо відверто, вражає: 1,1 млн. фунтів стерлінгів, або ж 1,3 млн. доларів! Мабуть, найскромнішими були видатки на ремонт замської резиденції молодят Фрогмор-хаус — якихось 50 тис. фунтів. А от на дизайнерські сукні для вагітних герцогиня Сассекська витратила майже півмільйона фунтів. Ще 400 тис. фунтів майбутня мама потратила на так звану

Меган та Гаррі з сином Арчі.

вечірку, яку традиційно влаштовують для друзів породілля. Меган захотіла провести її саме в США, а це потребувало додаткових витрат на охорону, переліт, та й сама вечірка з дизайнерськими кондитерськими виробами та іншими витребеньками коштувала

чимало. Не забули педантичні журналісти порухувати і відпочинку парочки перед самими пологами герцогині в розкішному готелі Heckfield Place в Хемпширі, де одна доба перебування коштує 10 тис. фунтів. Але це ще не кінець, адже попереду — хрестини...

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №952

По горизонталі:

1. Назва срібних чи мідних іноземних монет, що в різні епохи перебували на грошовому ринку українських земель. 4. Вигук у розмові сучасної молоді, що означає захоплення і повагу. 8. Український музикант, лідер гурту «Мандри». 9. Невеликий кущ чи дерево, кора якого має лікувальні властивості. 10. Відомий художник, один із авторів розпису Кирилівської церкви в Києві. 12. Зображення святого на іконі. 13. Місто на Чернігівщині, де в жовтні 2018 року сталися вибухи на складах. 15. Донька Ярослава Мудрого, яка стала королевою Франції. 17. Польський парламент. 21. Мадридський футбольний клуб. 23. Старовинна британська та американська міра площі. 24. Суспільний авторитет індивіда, соціальної групи, професії, організації, певної норми тощо. 25. Зародок живого організму. 26. Давня назва міста Білгород-Дністровський. 28. Найпівнічніший острів у групі Віргінських островів. 29. Американський пластун.

По вертикалі:

1. Частина ноги, за допомогою якої верхник керує конем. 2. Сучасна форма застілки на одязі чи взутті, що імітує насіння лопуха. 3. Великий князь литовський, засновник відомої королівської династії. 5. Внутрішнє Я. 6. Один із найвідоміших чоловічих журналів.

7. Людина, яка свідомо провокує конфлікти в коментарях чи драгує співрозмовника. 8. Давньоримський бог лісів і полів, зображувався у вигляді людини з козячими ногами. 11. Одяг священників чи монахів. 14. «Гей ви, Стожари, мені насняться ваші... Я хочу стріти коханя наяду» (пісня із репертуару Павла Дворського). 16. Африканська дика тварина. 18. Найвища вершина Кавказького хребта. 19. Глибока і широка глиняна миска. 20. Рух товарів із однієї країни в іншу через територію третьої. 22. Ім'я французького поета, автора «Інтернаціоналу». 24. Відомий бренд, який, якщо вірити Голлівуду, полюбляє носити Диявол. 27. Давньогрецький бог підземного царства.

Кросворд №50 від 7 травня

Варка ВОНСОВИЧ

У місті Х'юстон, штат Техас, США, одна компанія з виготовлення матраців розмістила оголошення про набір бажаних пройти практику з... тестування своєї продукції. Скільки народу зголосилося пройти подібну практику, не повідомляється, але те, що їх буде чимало, можна не сумніватися. Уявіть собі: ви приходите на роботу, лягаєте на ліжко... і все — ваша робота виконана. Ну майже... У службові обов'язки тестувальників уходять такі чудові пункти, як читання у ліжку, прийом їжі на «робочому місці», робота з комп'ютером усе там же. Паралельно «трударі» повинні стежити за своїми відчуттями, наскільки матрац зручний для ніг та голови. Також матрацна фірма набирає спеціалістів, які б редагували відеоролики (мабуть, про те, як «апробанти» вилежуються

ЦЕНТР ЗАЙНЯТОСТІ

Не робота — мрія!

Лежебокам на замітку

на матрацах). Спадає на думку: при таких вакансіях у Техасі все ще є безробітні?

Та, виявляється, таких чудових робіт у світі чимало. Ну чим, скажімо, не прекрасна вакансія директора зі смаків із зарплатнею в 66 тисяч доларів на рік, яку пропонує компанія, що спеціалізується на доставці вегетаріанських страв у Великобританії. У службові обов'язки директора входять подорожі (переважно в Японії, Індії, Китаї, Чилі), дегустації но-

вих страв і написання звітів про свої враження. При цьому компанія бере на себе всі витрати на оплату проїзду, проживання, харчування, а також гарантує оплачувану відпустку на 28 днів (так, ніби ця робота не є суцільними канікулами). Проте є маленький нюанс, кандидат повинен мати щонайменше 3-річний стаж роботи у харчовій промисловості, а також уміти налагоджувати партнерські відносини з іншими компаніями.

ПОГОДА

15 травня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, місцями короточасний дощ, гроза. Вітер південно-східний, 3-8 м/с. Температура вночі +12...+14, удень +22...+24.

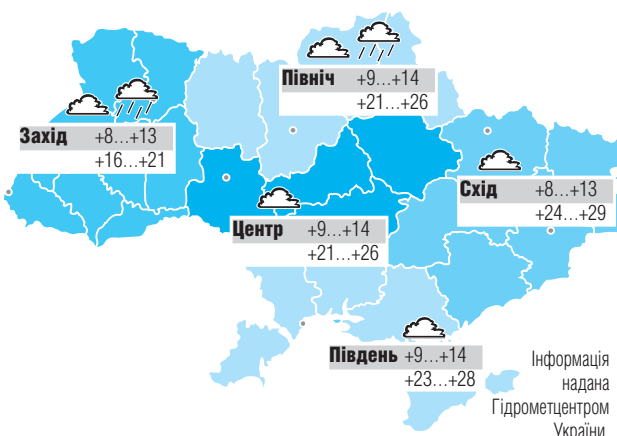
Миргород: без опадів. Уночі +11...+13, удень +23...+25.

Вінниця: короточасні дощі, грози. Уночі +11...+13, удень +22...+24.

Одеса: без опадів. Уночі +11...+13, удень +22...+24.

13 травня температура води в Чорному та Азовському морях становила 16-19 градусів, у районі Приморського та Одеси — 12-14 градусів, у Дніпрі біля Києва — 14.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, короточасні дощі. **Трускавець:** уночі +8...+10, удень +17...+19. **Моршин:** уночі +8...+10, удень +17...+19.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50

Телефони редакції: 044-361-62-61;

з мобільного: 094-926-32-61

Електронна пошта редакції:

ukmoloda@ukr.net

Рекламне бюро:

reklama-umoloda@ukr.net

Відділ реалізації:

454-84-41

sale_umoloda@ukr.net

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kyiv.ua>

Відділи:

економіки — wagner@ukr.net

культури, історії, суспільних проблем —

vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко

Засновник і видавець —

ПП «Україна молода»

Свідоцтво про реєстрацію:

КВ №3386 від 29.08.98

© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Комерційні публікації виходять під рубриками:

«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітасмо», «Любов і шанса».

Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується

у видавництвах:

«Преса України» — у Києві

Зам. 3009052

«Видавничий дім

«Високий Замок» — у Львові

Зам. блок № 267

Верстка та виготовлення

фотофори —

комп'ютерний центр

редакції «УМ»,

Газета виходить

у вівторок, середу,

п'ятницю — суботу (спільний номер)

Тираж 86734